MEMÒRIA CIENTÍFICA DE L'EXCAVACIÓ DE LA TOMBA MEDIEVAL DE PRATS

7-9 d'abril de 2014

Departament de Patrimoni Cultural
Àrea de Protecció del Patrimoni Immoble
Àmbit de Recerca Històrica

Abel Fortó García

Encamp, 29 de gener de 2021

ÍNDEX

- Fitxa tècnica *3*

1. Introducció *4*

1.1. Motivacions i objectius de la intervenció *4*

1.2. Localització i descripció general *6*

2. Marc geogràfic *8*

3. Antecedents històrics i arqueològics *9*

4. Criteris metodològics *13*

4.1. Treball de camp *13*

4.2. Sistema de registre *14*

4.2. Treball de laboratori *14*

5. Descripció dels treballs realitzats *15*

6. Conclusions *20*

7. Bibliografia *21*

8. Annexos *23*

8.1. Fitxes d'UE i FA *24*

8.2. Planimetries i fotos *45*

FITXA TÈCNICA

JACIMENT:	EPA de Sant Miquel de Prats
NÚM. DE REGISTRE:	CA-516
POBLE:	Prats
PARRÒQUIA:	Canillo
COORDENADES:	539009.399, 29216.279 (Lambert III Sud)
ALTITUD:	1.573 m
CAMPANYES:	7-9 d'abril de 2014
TIPUS DE JACIMENT:	Necròpoli
CRONOLOGIA:	Edat mitjana
TIPUS INTERVENCIÓ:	Excavació en extensió
DIRECCIÓ:	Àlex Vidal Sánchez i Abel Fortó García (Patrimoni Cultural)
RÈGIM JURÍDIC DE LA FINCA:	Privada
PROTECCIÓ DEL JACIMENT:	EPA
PROMOCIÓ I FINANÇAMENT:	Govern d'Andorra. Ministeri de Cultura. Departament de Patrimoni Cultural

1. Introducció

1.1. Motivacions i objectius de la intervenció

En aquest document es recullen els resultats de la campanya d'intervenció arqueològica d'urgència desenvolupada a l'Espai de Presumpció Arqueològica (EPA) de Sant Miquel de Prats (amb codi de registre a l'inventari general de Patrimoni Cultural CA-516), entre els dies 7 i 9 d'abril de 2014 (fig. 1).

Aquesta intervenció va tenir lloc com a resultat d'una comunicació del Comú de Canillo, el dia 6 d'abril, en la qual es feia constar la troballa fortuïta d'un crani humà. Fruit d'aquesta comunicació, dos tècnics del Departament de Patrimoni Cultural (PC), Àlex Vidal i Abel Fortó, es van presentar al Comú la mateixa tarda del 6 d'abril per tal d'avaluar la resta recuperada. Segons van explicar els tècnics del Comú, el crani havia estat trobat durant les tasques de neteja d'un petit hort situat al costat sud de l'església i el cementiri de Sant Miquel de Prats, al qual van desplaçar-se a continuació.

En el transcurs de la visita es va poder constatar que, a prop de la cantonada nord-est de l'hort, zona d'aparició del crani, s'apreciava al talús un petit forat i l'extrem de dues lloses de pissarra disposades de forma paral·lela, separades per una distància d'uns 55 cm. Ja en aquesta primera aproximació semblava força clar que es tractava d'una tomba medieval construïda amb llosa, amb una orientació hipotètica en sentit oest-est, cosa força habitual en aquest tipus d'enterraments. Tot i que es va dur a terme una inspecció general de la resta de l'hort, no es va constatar cap altre indici arqueològic.

Després de l'avaluació feta pels tècnics de PC, i atès que l'estat de la tomba era precari i que la continuïtat de les tasques a l'hort (aturades temporalment per la troballa) en posaven en perill la conservació, el director de PC, Olivier Codina, va decidir que es dugués a terme una excavació d'urgència per tal de documentar i recuperar les restes amb la màxima celeritat possible. D'aquesta manera, l'endemà mateix, dia 7 d'abril, es començava la intervenció, que es perllongaria fins al dia 9 del mateix mes.

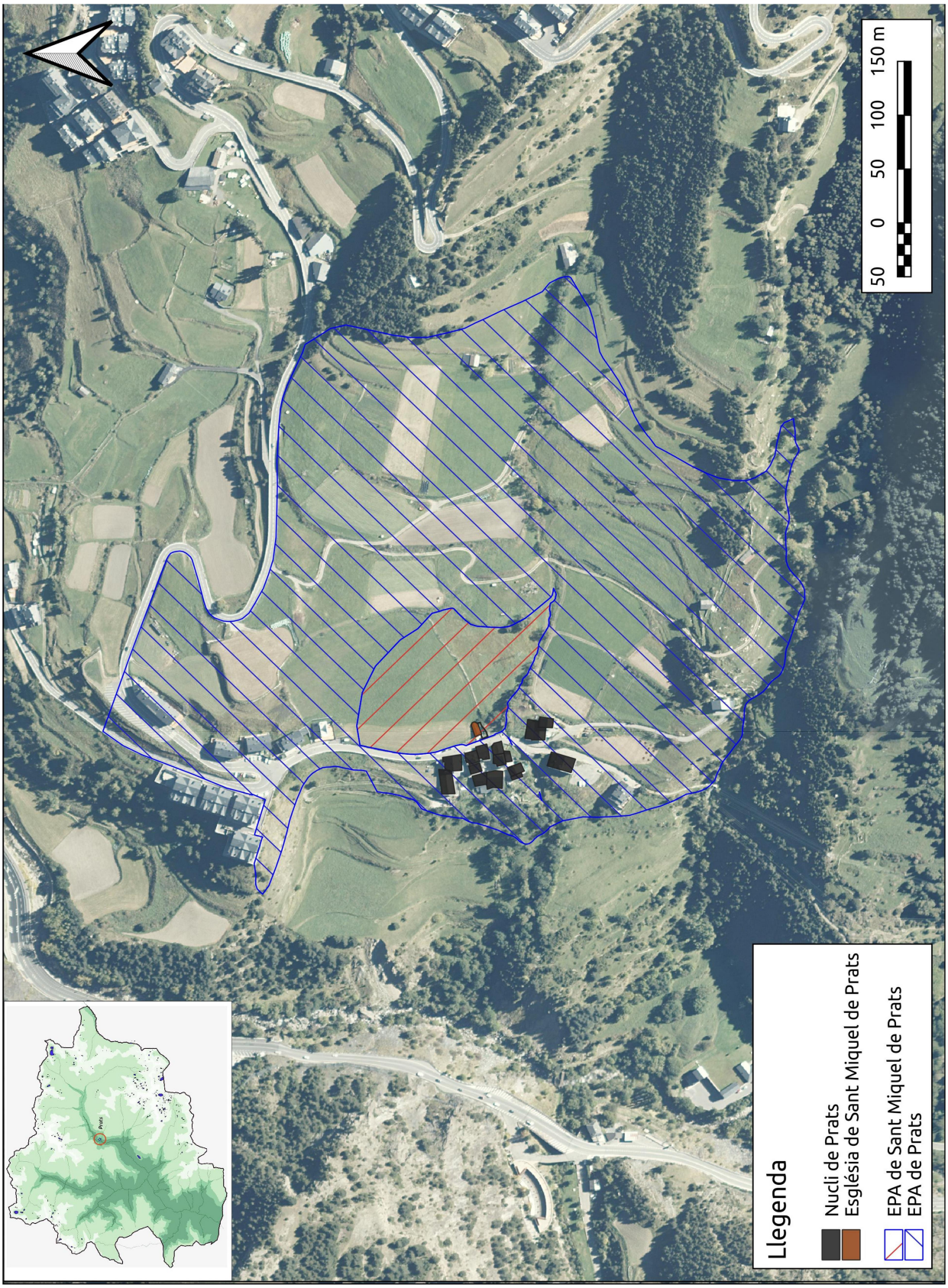

Figura 1. Vista general del poble de Prats amb la ubicació de l'EPA de l'església de Sant Miquel i de l'EPA de Prats. Font: PC.

1.2. Localització i descripció general

Tal com comentàvem, la tomba localitzada era dins un petit hort situat a migdia del cementiri de l'església de Sant Miquel de Prats (539003.796, 29217.941),[1] d'uns 130 m^2 i a uns escassos 7 metres del mur meridional de l'església i uns 3,5 metres del mur que delimita el cementiri per aquesta mateixa banda (fig. 2). Així, igual que l'església, la tomba estava situada en un espai enfrontat o marginal respecte de la ubicació del nucli de poblament, cosa força freqüent a Andorra i que, fins i tot, podríem establir com a generalitat per al període medieval (Fortó en premsa). Malgrat la documentació d'aquesta única tomba, tot fa pensar que devia formar part d'una necròpoli de dimensions més grans que es pot haver vist afectada per les tasques hortícoles i les remocions del terreny que s'hagin pogut produir en aquesta zona. D'altra banda, si bé no disposem de cap datació radiocarbònica ni de cap element associat que ens pugui aportar un indici cronològic, el tipus de l'enterrament remet, sense dubtes, a la tipologia de tombes amb coberta de lloses que apareix per primer cop al Principat durant l'antiguitat tardana, com ara al Roc d'Enclar i la Balma de la Margineda (Llovera *et al.* 1998; Guilaine/Martzluff 1995), i que es generalitza entre les comunitats locals entre els segles VIII-XII, moment en què sembla que és substituït per l'enterrament en fossa simple sense coberta de lloses (Fortó/Maese/Vidal 2012).

Resulta força evident que, o bé inicialment el cementiri associat a l'església, que data dels segles XII-XIII (Planas *et al.* 1989), tenia una dispersió més àmplia del que va ser posteriorment, o bé abans de la construcció del temple ja existia un espai cementirial que se situava pràcticament al mateix lloc, però amb una dispersió diferenciada. Cal recordar que a Andorra ja han estat documentats espais cementirials anteriors a la construcció d'una església (o com a mínim de la que ens ha arribat), com passa a Santa Eulàlia d'Encamp (Juan *et al.* 1989) o a Sant Serni de Canillo (Fortó 2011), i que, així mateix, s'han documentat algunes necròpolis que no semblen tenir una dependència clara d'un temple, com ara el Camp del Perot i el Camp Vermell a Sant Julià de Lòria (Fortó/Maese/Vidal 2012), o fins i tot el cas de l'Antuix a Engordany (Bosch 1994).

[1] Sistema de coordenades Lambert III Sud.

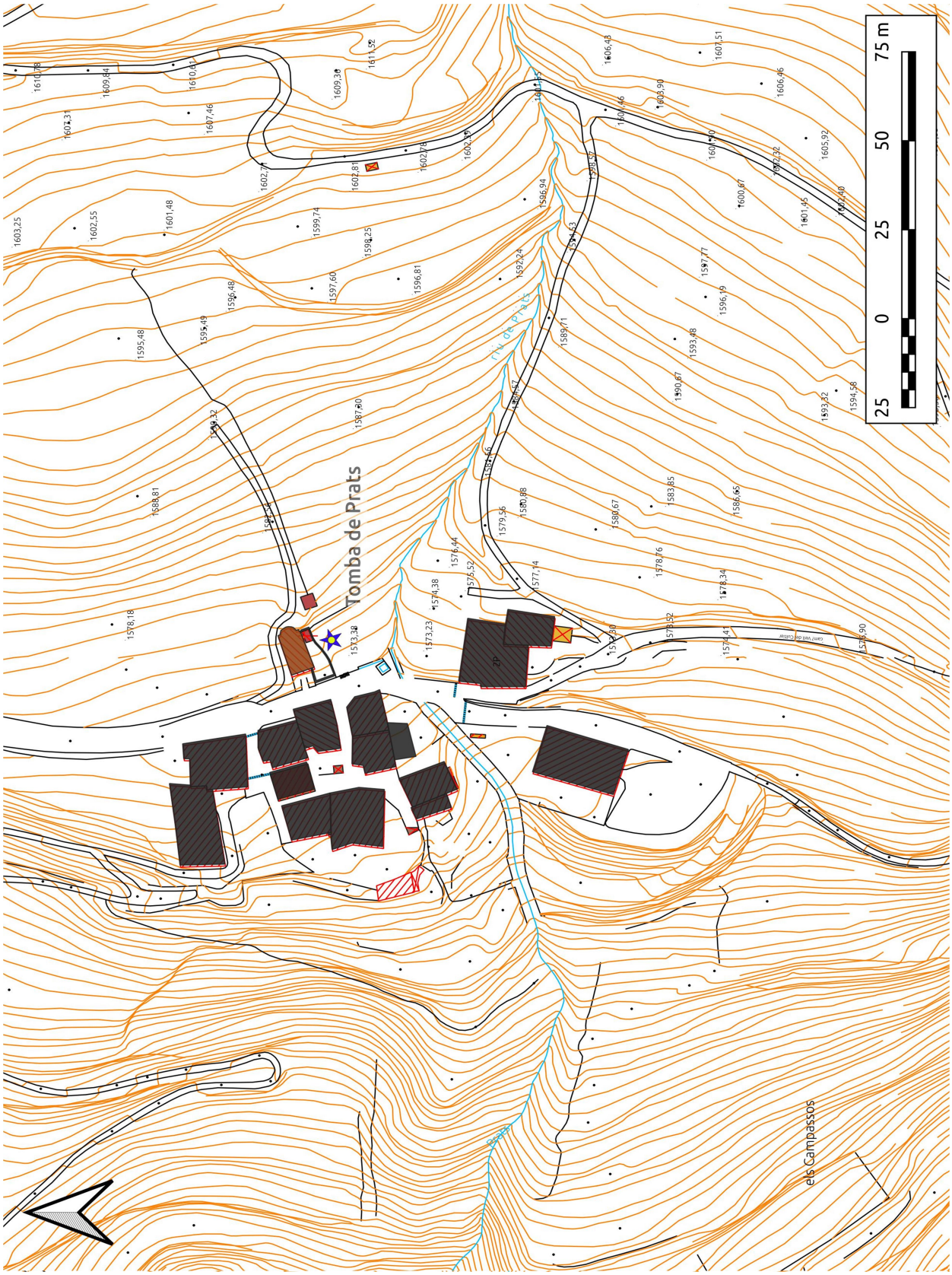

Figura 2. Ubicació de la tomba excavada. Font: PC.

2. Marc geogràfic

El poble de Prats es troba en una zona clarament rural, envoltada d'un gran espai de prats i conreus. És interessant destacar que, tal com recull el POUP de Canillo, Prats manté una activitat agrícola considerable dins el context general de la parròquia, amb una superfície de més de 6 hectàrees de conreus. D'aquí ve que aproximadament la meitat de les construccions tinguin encara una orientació agropecuària (Cortés/Bigorra 2007).

Tal com hem vist, el jaciment queda força integrat dins el conjunt que forma el nucli urbà de Prats, si bé cal dir que, com acostuma a passar en la majoria de nuclis de petites dimensions al Principat, no arriben a teixir una malla densa pel que fa als edificis i l'eix viari, de manera que espais oberts i sense edificar, com ara els horts, acostumen a quedar inclosos dins la trama urbana.

El poble se situa a la part final de la gran esllavissada del Forn (l'esllavissada de més grans dimensions del país), un dipòsit de llims i blocs format per un gran lliscament, en un indret amb uns pendents compresos entre 13º i 19º. Just per sota del poble es pot apreciar que hi ha una subesllavissada que es correspon amb una plataforma de lliscament rotacional (Diversos autors 2005).

Pel que fa a la litologia de la zona, es tracta d'un substrat de calcàries i pissarres del devonià inferior-mitjà, sobre el qual es disposa una àmplia zona de sòls bruns (*op. cit.*).

Quant a les condicions climatològiques, la temperatura mitjana anual és de 7,3 ºC, la precipitació mitjana anual és de 983,8 mm i la radiació solar mitjana anual és de 18,24 MJ/(m^2·dia·µm).

Per acabar, pel que fa a la distància a recursos hídrics, cal dir que el nucli actual de Prats està travessat pel riu homònim, que desguassa a la Valira d'Orient, a uns 283 m en línia recta vers l'oest.

3. Antecedents històrics i arqueològics

El testimoni més antic de l'ocupació humana a la zona de Prats el constitueix el jaciment conegut com a Fossa de Prats (que es trobava a uns escassos 135 m al sud de la tomba objecte d'aquesta memòria), que cronològicament se situa al bronze inicial (fig. 3). El jaciment, excavat d'urgència, va ser detectat en obrir una rasa de serveis paral·lela a l'antic camí que comunica les poblacions de Prats i Meritxell, fet que en provocà la destrucció parcial. La seva excavació va permetre recuperar un conjunt de vasos ceràmics consistent en un bol hemisfèric, dues tasses carenades i dues tenalles. Un parell de datacions radiocarbòniques situen el jaciment entre el 1864 i el 1425 cal AC (Yáñez *et al.* 2002), una cronologia pràcticament idèntica a l'obtinguda amb sengles datacions de la fase del bronze de la Roureda de la Margineda (Fortó 2019). Malauradament, el fet que l'estructura on s'havien dipositat els vasos hagués estat parcialment arrasada no ha permès fer-ne una interpretació acurada, de manera que no sabem si es tractava d'un dipòsit o bé si podia ser, fins i tot, una estructura funerària, si bé no s'hi van localitzar restes humanes al voltant ni en la terra remoguda (Yáñez *et al.* 2002). A banda d'aquesta troballa, no tenim cap més evidència posterior fins a època medieval, tot i que és molt probable que hi hagués una continuïtat de poblament a la zona que fins i tot s'hauria pogut haver iniciat al neolític. En aquest sentit cal recordar que al terme de Prats, i a uns 700 m en línia recta vers el sud, es troben els gravats del Roc de les Bruixes, probablement el conjunt de gravats de més interès de tot el Principat. Ubicats dins una pineda, els gravats es distribueixen en dos panells plans contigus, on es pot distingir un conjunt complex de línies i formes incises de tipus navetiforme, així com algunes cassoletes practicades amb la tècnica del piquetejat. A la paret vertical que uneix els dos panells, encara es pot identificar un tercer panell amb figures humanes, entre les quals un genet, fetes per incisió i de traçat més fi que les anteriors. Si bé sembla haver-hi una coincidència entre tots els autors a situar aquest tercer panell dins l'edat mitjana, la cronologia de la resta de gravats és més complexa i, tot i que tradicionalment s'havien situat durant l'edat del bronze, un estudi recent de Pierre Campmajó proposa una cronologia més recent per al gruix de gravats navetiformes, que, per comparació amb el corpus de gravats de la Cerdanya, aquest autor situaria més aviat durant l'edat del ferro (Campmajó/Crabol 2018). Tot i així, és probable que els gravats més antics, les cassoletes, poguessin ser fins i tot del neolític. És a dir que el roc tindria una continuïtat com a lloc de culte o amb algun tipus de significació ideològica durant un període de

temps molt dilatat que, de retruc, reforçaria la hipòtesi que hi hagi hagut una continuïtat de poblament, com a mínim, des de l'edat del bronze o del ferro o, fins i tot, des del neolític.

Figura 3. Ubicació de la tomba excavada i de la fossa de Prats. Font: PC.

Pel que fa al poble de Prats, apareix esmentat a la documentació medieval per primer cop a la concòrdia de 1162, signada entre els homes de la vall d'Andorra i el bisbe Bernat Sanç i els canonges de la Seu d'Urgell (Baraut 1988, doc. 61), on trobem un signatari com a representant de la parròquia de Canillo provinent d'aquesta vila (R. de Prats). Val a dir que les referències al poble no són gaire freqüents a la documentació conservada dels segles XII i XIII, encara que en tenim dues més. La primera és la segona concòrdia, de 1176, signada entre els homes d'Andorra i el bisbe Arnau de Preixens i els canonges de la Seu (Baraut 1988, doc. 76), on apareixen fins a quatre individus de la vila entre els signataris de la parròquia de Canillo (Ermengod de Prats, Mir de Prats, Ramon Ermengod de Prats i R. Guillem de Prats). La segona correspon a la definició dels drets i serveis mutus entre els homes d'Andorra i el vescomte Arnau de Castellbò de 1201 (Baraut 1988,

doc. 97), on tenim un altre dels representants de la parròquia de Canillo que venia de Prats (Guillem Ramon de Prats).

Si ampliem la cerca a la documentació publicada fins al segle XV, només trobem dues mencions segures i dues més de probables (Baiges/Fages 1993; Vela 2002). Tot i així, si considerem el conjunt de topònims corresponents a la parròquia de Canillo esmentats entre els segles X i XV, Prats ocupa el segon lloc, amb el mateix nombre de mencions que Meritxell i només per darrere de Canillo, amb 68, de la qual cosa es pot inferir la importància que devia tenir el nucli durant aquest període.

Amb tot, però, l'únic referent constructiu d'aquest període que podem situar dins el nucli de Prats és l'església de Sant Miquel, un edifici que segueix les pautes de construcció de la majoria d'esglésies del Principat d'aquesta època. Es tracta d'una església amb una orientació est-oest, constituïda per una única nau de planta rectangular, acabada a llevant amb un absis semicircular. Té unes dimensions de 9,06 m de llarg, 3,8 m d'ample i 5,04 m d'alçada màxima. Atès que l'església es va construir contra el pendent, una part de les façanes de llevant, tramuntana i migdia queden mig soterrades. L'accés és a la façana de ponent, on hi ha una porta amb un arc apuntat, definida per dovelles de calcària i sobremuntada per un plec que fa una arquivolta, l'únic element que podríem definir com a decoratiu a l'estructura exterior. En aquesta mateixa façana hi ha una finestra rectangular de petites dimensions, així com una gran i robusta espadanya amb dues obertures amb arc de mig punt per encabir-hi sengles campanes. Un darrer aspecte que cal esmentar i que reforça aquesta part frontal, i en certa manera més monumental, del temple és l'escala d'accés, que salva el desnivell entre la via que duu al poble i la mateixa església, flanquejada per dos murs.

Com hem avançat més amunt, és interessant ressaltar la posició excèntrica de l'església, i per extensió de la necròpoli associada, respecte del nucli d'hàbitat, un tret que sembla habitual al país, com ja havien observat Jordi Bolòs o Roland Viader (Bolòs 1998; 2005; 2013; Viader 2003). Tots dos autors havien hipotetitzat que, tenint en compte que les esglésies no constitueixen l'eix vertebrador de la vila, aquesta disposició excèntrica o marginal podia ser el resultat de l'anterioritat dels nuclis de poblament respecte de l'església. Si tenim en compte que el procés de compactació dels nuclis no sembla que sigui un fenomen anterior al segle XII i que, de fet, s'acabà produint al llarg d'aquesta centúria i fins i tot la següent, no creiem que aquesta hipòtesi sigui prou concloent, ja que un nombre important d'esglésies corresponen, precisament, a aquesta mateixa època, o

fins i tot ja s'havien construït uns anys abans. Sembla, doncs, que el fet que aquests edificis no hagin exercit de pol d'atracció urbanístic respon més aviat a la conjuntura històrica del Principat, que en cap cas va tendir a un procés d'*ensagrerament*, com pot observar-se en altres contrades. De fet, és simptomàtica l'absència a la documentació medieval publicada de cap sagrera, malgrat que alguns autors es refereixin, encara avui, als espais cementirials andorrans com a sagreres, tot obviant el veritable sentit històric d'aquest concepte, desenvolupat per diversos autors (Catafau 2007; Farías 2007; Martí 2007). D'aquesta manera, s'observa que el model que van seguir les viles andorranes és el proposat per Cursente i Berthe com a viles obertes o *village à maisons* (Berthe/Cursente 2000; Cursente 2000), com també havien assenyalat Bolòs i Viader (Bolòs 1998; 2005; 2013; Viader 2003). Així doncs, la ubicació de les esglésies en un espai fins a un cert punt marginal sembla respondre a un altre factor aliè a la cronologia (Fortó en premsa). El fet que en alguns casos se superposin a una necròpoli existent podria indicar la significació ideològica que podia tenir per a la comunitat aquell espai, que alhora esdevenia un lloc neutral. En aquest sentit, cal recordar que tant l'església com el cementiri acostumaven a ser el lloc de reunió de les assemblees locals durant l'edat mitjana i fins i tot als inicis de l'edat moderna, com ho testimonia la documentació conservada (Pujal/Lladós 2008).

4. Criteris metodològics

4.1. Treball de camp

Els criteris metodològics que han guiat l'excavació d'aquesta tomba, tant pel que fa al treball de camp com a les tasques de laboratori, són els que segueix habitualment el departament de PC en totes les excavacions arqueològiques.

L'excavació s'ha plantejat seguint la metodologia estratigràfica,[2] consistent a identificar els successius estrats que se superposen i llevar-los de manera total i sistemàtica seguint un ordre invers al seu ordre de formació o deposició, sense fer talles arbitràries. Així mateix, s'ha seguit el sistema de registre desenvolupat per Harris i Carandini (Harris 1979; Carandini 1981), amb les aportacions fetes per l'equip de recerca del jaciment de Lattara (Lattes) (Bats *et al.* 1986).

D'aquesta manera, la unitat bàsica, mínima i indivisible de registre emprada és la Unitat Estratigràfica, expressada amb les sigles UE seguides del número d'identificació atorgat de manera consecutiva a la identificació de les successives UE, dins d'una mateixa sèrie iniciada a partir de l'1, independentment de si eren positives (amb volum) o negatives (intangibles i interfàcies).

S'ha emprat també el concepte de Fet Arqueològic (FA), referit a l'element en el qual s'identifiquen una sèrie d'UE articulades i amb un funcionament conjunt, que en aquest cas era la tomba mateixa. Com en la resta de casos, aquest fet arqueològic s'ha identificat amb un codi format per dues lletres en majúscula que abrevien el tipus de fet (en aquest cas concret, TB), seguides d'un número que, com en el cas anterior, s'atorga de manera correlativa i independent del tipus d'estructura a partir de l'1.

El material recuperat durant l'excavació es reduïa a les restes òssies, de manera que pertanyien a una única unitat estratigràfica. Es van embossar separadament per conjunts (mans esquerra i dreta, braços esquerre i dret, costelles dretes i esquerres, columna

[2] Sistema que podríem definir com a clàssic si tenim en compte que les primeres intervencions estratigràfiques daten de mitjan segle XIX (Gamble 2001; Harris 1979) i que les seves bases en l'àmbit de l'arqueologia quedaren establertes en el període d'entreguerres per M. Wheeler i K. Kenyon (Gutiérrez, 1997; Harris 1979).

vertebral, pelvis i coxal, cames dreta i esquerra i peus dret i esquerre), amb la indicació específica, el codi de jaciment (TPC'14), el codi d'FA (TB1) i la UE (104).

4.2. Sistema de registre

Per al registre d'UE i FA s'utilitzen dues fitxes particulars per a cadascuna de les UE i dels FA en què es recullen, de manera acurada, les seves característiques bàsiques, com ara la identificació, la naturalesa, els materials i les mostres recollides si escau, la descripció i interpretació, la relació amb altres UE o FA i l'atribució cronològica. A l'annex s'incorporen totes les fitxes d'UE i FA.

L'enregistrament gràfic d'UE, FA i del mateix procés d'excavació s'ha realitzat en suport fotogràfic digital, i en paper pel que fa al dibuix arqueològic de plantes i seccions acumulatives. El dibuix arqueològic s'ha fet sobre el terreny a escala 1:20 i posteriorment s'ha digitalitzat amb els programes informàtics QGIS i Inkscape, amb els quals es presenten les planimetries individuals i generals. Així mateix, s'ha realitzat un model fotogramètric mitjançant el programari Agisoft Metashape.

4.3. Treball de laboratori

Tal com comentàvem, l'únic material recuperat ha estat l'ossi, propi de l'individu inhumat. El tractament d'aquest material, desenvolupat al laboratori d'arqueologia del Departament de Patrimoni Cultural, ha consistit en una neteja en sec i l'embossament posterior seguint els mateixos criteris que al camp durant l'excavació.

Si bé l'estudi antropològic ha estat pressupostat en dos anys consecutius, juntament amb les restes antropològiques recuperades al Camp del Colomer i a la necròpoli de Sant Climent de Pal, la disponibilitat pressupostària final no ha permès a hores d'ara dur-lo a terme. En funció de les prioritats del departament, aquest estudi es projectarà de nou, segurament, entre els anys 2022 i 2023.

5. Descripció dels treballs

Tal com explicàvem a la introducció, si bé es va dur a terme una inspecció general de tot l'hort, la intervenció es va limitar a delimitar i excavar la tomba localitzada en el petit talús en què la capçalera era visible. Tot i que va ser una intervenció força senzilla, s'hi van documentar fins a deu unitats estratigràfiques que, en algun cas, presentaven alguna relació una mica complexa, com veurem més endavant (fig. 4).

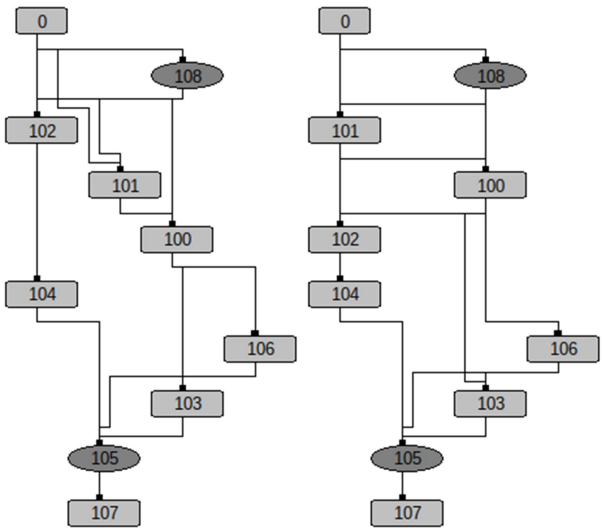

Figura 4. Esquerra: *Harris matrix* que representa les relacions estratigràfiques documentades. Dreta: *Harris matrix* alternatiu que representa les possibles relacions cronològiques. Font: PC.

El primer que es va fer va ser excavar l'estrat superficial, UE 0, un nivell de llims i argila amb algunes graves, d'estructura molt flonja i amb una presència força elevada d'arrels i altres restes vegetals, de color marró fosc (fig. 8).

Un cop retirat, va ser possible delimitar el contorn de la fossa (UE 105) on s'encabia la tomba, i es va distingir a l'interior un nou estrat de llims i argiles amb algunes pedretes, la UE 101, amb tonalitat lleugerament més clara que la UE 0 i que devia correspondre a les restes del sediment que es va emprar per curullar la fossa (fig. 8). La seva potència era molt variable, de manera que si gairebé arreu oscil·lava entre els 2 i els 5 cm, cap a la part central assolia pràcticament 20 cm, cosa que, com veurem més endavant, s'explica per un enfonsament que va patir la coberta de lloses en aquesta zona. Val a dir que, al quart més occidental, aquest nivell havia desaparegut, fet que sembla explicar-se per un arrasament progressiu (UE 108) de tota la tomba en aquest sector, el més proper al talús, ja que, de fet, també havia desaparegut la llosa de la coberta per aquest cantó.

Després d'excavar la UE 101, just per sota va aparèixer la coberta de lloses, UE 100, que, com dèiem fa un moment, quedava arrasada per la banda oest (per la UE 108) i només cobria, aproximadament, unes tres quartes parts del total de la tomba (fig. 5 i 8). Així mateix, per aquesta banda occidental apareixia un nou estrat de llims i argiles de

característiques molt similars a la UE 101, la UE 102, i s'observava que també quedava per sota de la coberta de lloses. Pel que fa a la UE 100, estava conformada per cinc lloses de pissarra força alterades i exfoliades, amb unes dimensions bastant variables que anaven dels 35 als 80 cm, i un gruix que arribava als 5 cm. És possible que el seu mal estat de conservació fos, com a mínim en part, fruit de la pressió de la terra que colgava la fossa i que, a més, havia provocat un lliscament d'aquesta coberta de lloses cap a l'interior de la cista (que ja era parcialment visible per aquest motiu) al llarg de la banda sud i a la part central, on estava força enfonsada.

Figura 5. Vista de la UE 100. Font: PC.

En aixecar les lloses va quedar totalment descoberta la UE 102, que reblia tota la cista, UE 103, la part superior de la qual també era ja visible (fig. 6 i 8). Presumiblement, aquest nivell no va ser dipositat de manera intencionada abans de col·locar la coberta de lloses. De fet, els nivells de terra a l'interior d'enterraments d'aquest tipus acostumen a ser fruit de percolacions posteriors al tancament de la cista, i tot sovint la quantitat és prou minsa. En el cas de la UE 102, la seva potència era força important i oscil·lava entre els 10 i els 22 cm. Atès que no podem afirmar de manera taxativa que la formació d'aquest estrat fos posterior al tancament de la cista i el rebliment de la fossa, hem determinat a la matriu de

Harris la seva posició respecte a les relacions estratigràfiques visibles (és la que hem afegit a les fitxes d'UE), si bé creiem que la seva representació real (en el sentit del moment de la seva formació i, per tant, de la seva representació en l'ordre cronològic corresponent) seria més semblant al que s'ensenya a la figura 4.

Figura 6. Vista de la UE 102. Font: PC.

Després d'excavar la UE 102 va quedar al descobert l'individu inhumat, UE 104, que tenia un estat de conservació força bo, tret del crani que, tal com comentàvem a l'inici, havia estat recollit abans i va ser l'indici clau per trobar la tomba (fig. 7 i 8). L'esquelet postcranial estava en connexió anatòmica i només s'observava una modificació substancial de la posició en alguns ossos dels peus, que es trobaven entre les dues cames a l'altura de la meitat de les tíbies. Aquest fet podria explicar-se per una percolació de sediment per la banda est en un moment posterior a la pèrdua de cohesió dels teixits. L'individu presentava la disposició habitual d'aquest tipus d'enterraments en decúbit supí, en aquest cas amb els braços estirats a banda i banda del cos, i orientació oest-est (Fortó/Maese/Vidal 2012).

Figura 7. Vista de la UE 104. Font: PC.

A més de l'individu, l'excavació de la UE 102 també va deixar totalment visible l'estructura de la cista, de planta aproximadament rectangular i amb unes dimensions de 194,4 cm de llargada, una amplada de 45,5 cm a la banda est (zona dels peus) i 74 cm a la banda oest (zona de la capçalera), i una alçada general entre 20 i 33 cm (fig. 7 i 8).

Estava conformada per cinc lloses disposades verticalment d'entre 4 i 10 cm de gruix, dues per la banda sud (de 73 i 94 cm de llargada, respectivament), una per la banda est (de 26 cm) i tres per la banda nord (de 92, 57 i 26 cm, respectivament). Cal dir que, com passava amb l'estratigrafia superior, per la banda oest l'estructura estava arrasada, de manera que la cista no quedava tancada per aquest cantó.

Per acabar, hem d'assenyalar que l'estructura estava encabida dins la fossa, UE 105, consistent en un retall de planta oblonga amb els angles arrodonits i el fons pla, de 199 cm de llargada i una amplada de 86,5 cm a la banda oest i 53,5 cm a l'extrem est, amb una fondària conservada de 33,5 cm, que estava excavada al substrat, UE 107 (fig. 8). Entre les lloses de la cista i el límit de la fossa, l'espai havia estat reblert per un nivell d'argila i llims, la UE 106, de característiques molt similars a la UE 102, però amb un component més alt de pedres de mida petita i mitjana.

Un cop enllestida l'excavació, i atès que no es preveia conservar l'estructura, es va tornar a omplir la fossa amb la terra extreta durant la intervenció.

6.

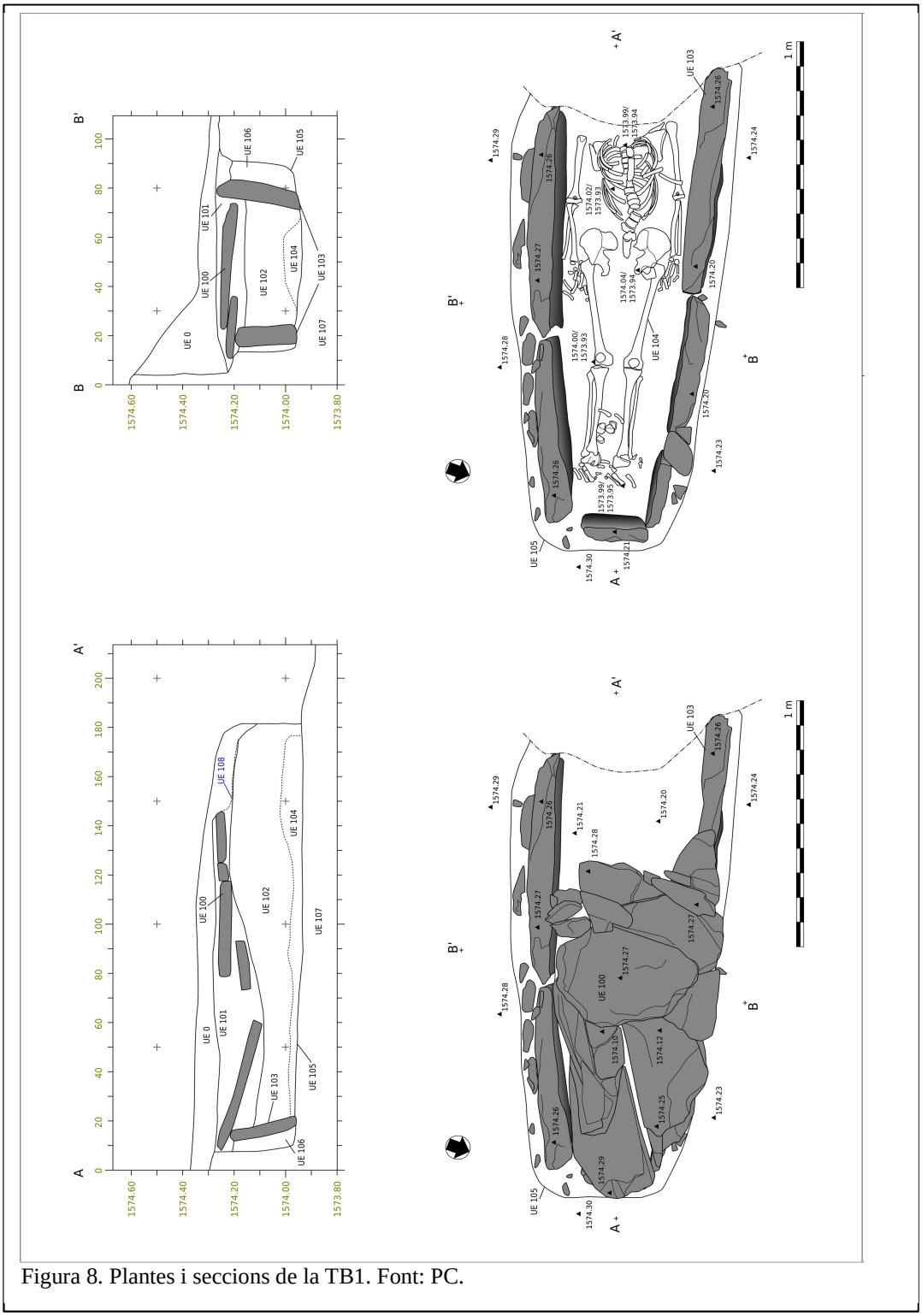

Figura 8. Plantes i seccions de la TB1. Font: PC.

Conclusions

Tenint en compte que la intervenció es va limitar a l'excavació d'una única tomba, no podem extreure unes conclusions gaire complexes i que vagin més enllà del que hem pogut exposar al llarg d'aquest document.

Així, pel que fa a la cronologia, malgrat que no disposem de cap datació radiocarbònica ni de cap material diagnòstic, la tipologia de l'enterrament ens remet clarament a un moment de l'edat mitjana que, segurament, hem de situar entre els segles VIII-XII a partir dels exemples coneguts al país (Fortó/Maese/Vidal 2012).

D'altra banda, vista la ubicació de l'enterrament en un espai molt proper a l'església de Sant Miquel de Prats, resulta difícil imaginar que es pogués tractar d'un enterrament aïllat o d'una petita agrupació d'enterraments, com s'ha pogut observar en el cas del Camp Vermell (Fortó/Maese/Vidal 2012; Fortó/Vidal 2009). Així doncs, hem de suposar que l'enterrament formava part d'un espai cementirial més ampli que, o bé podria haver estat associat a la mateixa església, o bé podria haver estat anterior, un fenomen que ja ha estat documentat anteriorment al Principat a Santa Eulàlia d'Encamp (Juan *et al.* 1989) i a Sant Serni de Canillo (Fortó 2011).

7. Bibliografia

BAIGES, I., FAGES, M. (1993). *Diplomatari de la vall d'Andorra. Segle XIV*. Andorra la Vella: Govern d'Andorra.

BARAUT, C. (1988). *Cartulari de la Vall d'Andorra. Segles IX-XIII (I).* Andorra la Vella: Govern d'Andorra.

BATS, M., BESSAC, J.-C., CHABAL, L., CHAZELLES, C.-A., FICHES, J.-L., POUPET, P., PY, M. (1986). *Enregistrer la fouille archéologique. Le système élaboré pour le site de Lattes (Hérault)*. Lattes: Association pour la Recherche Archéologique en Languedoc Oriental.

BERTHE, M., CURSENTE, B. (2000). Présentation d'une grille de description des formes d'habitat villageois dans les hautes vallées pyrénéennes. A: BERTHE, M., CURSENTE, B. (ed.). *Villages Pyrénéens. Morphogenèse d'un habitat de montagne*. Toulouse: CNRS-Université de Toulouse-Le Mirail, 171-178.

BOLÒS, J. (1993). Poblament i societat. Transformacions en el tipus d'hàbitat a Catalunya a l'edat mitjana. *Actas del IV Congreso de Arqueología Medieval Española: sociedades en transición,* vol. II. Alacant: Diputació Provincial d'Alacant, 331-339.

BOLÒS J. (1998). Formes dels pobles i societat al Pallars Sobirà a l'edat mitjana, *Solidaritats pageses, sindicalisme i cooperativisme*, Institut d'Estudis Ilerdencs, Lleida, 123-155.

BOLÒS, J. (2005). Els Pirineus catalans a l'edat mitjana. A: MAROTO, J., RAMIÓ, S., RIPOLL, E. (coord.). *II Congrés Internacional Història dels Pirineus*. Girona: UNED, 79-109.

BOLÒS, J. (2013). La formación del hábitat medieval en Cataluña: aldeas, espacios aldeanos y vías de comunicación. *Studia Historica. Historia medieval*. Salamanca: Ediciones Universidad de Salamanca, 151-180.

BOSCH, J. M. (1993). *Engordany, la vida al solà. Segles II aC–XX dC*. Andorra la Vella: Govern d'Andorra. Ministeri d'Educació, Cultura i Joventut. Servei d'Arqueologia.

CAMPMAJÓ, P., CRABOL (2018). *Rapport d'étude. Le Roc de les Bruixes de Prats. 1ère partie: Les gravures de la plateforme supérieure*. Informe inèdit.

CARANDINI, A. (1991). *Storie dalla terra. Manuale dello scavo archeologico.* Bari: De Donato.

CODINA, O., FORTÓ, A. (2009). Poder, comunitats i territori. Una interpretació arqueològica de l'Andorra dels segles VI al XII. A: *Andorra un profund i llarg viatge. Catàleg de l'exposició.* Andorra la Vella: Govern d'Andorra i Fundació Crèdit Andorrà, 119-146.

CORTÉS, J. A., BIGORRA, J. (2007). *Pla d'ordenació i urbanisme parroquial de Canillo*. Canillo: Comú de Canillo. Memòria inèdita.

CURSENTE, B. (2000). Le village Pyrénéen comme "village à maisons". Premières propositions. A: BERTHE, M., CURSENTE, B. (ed.). *Villages Pyrénéens. Morphogenèse d'un habitat de montagne.* Toulouse: CNRS-Université de Toulouse-Le Mirail, 157-170.

DIVERSOS AUTORS (2005). *Memòria del mapa geomorfològic d'Andorra.* Sant Julià de Lòria: IEA-CRECIT.

FORTÓ, A. (2011). Darreres intervencions arqueològiques al Principat d'Andorra. *Ex-Libris Casa Bauró*, 14. Andorra la Vella: Govern d'Andorra. Biblioteca Nacional, 23-29.

FORTÓ, A. (2019). *Memòria científica de l'excavació de la Roureda de la Margineda (AN-129), Santa Coloma, Andorra la Vella. Campanyes 2013-2014.* Aixovall: Patrimoni Cultural. Memòria inèdita.

FORTÓ, A. (en premsa). La arquitectura religiosa y la arquitectura doméstica en la configuración del paisaje medieval del Principat d'Andorra (siglos X-XV).

FORTÓ, A., MAESE, X., VIDAL, A. (2012). Les necròpolis andorranes de l'hort de l'Església (la Massana), del camp del Perot i del camp Vermell (Sant Julià de Lòria). A: MOLIST, N., RIPOLL, G. (ed.). *Arqueologia funerària al nord-est peninsular (segles VI-XII)*. Barcelona: MAC-Monografies d'Olèrdola, 3.1, 221-235.

FORTÓ, A., VIDAL, A. (2009). En los orígenes de Sant Julià de Lòria (Andorra). Las evidencias de ocupación durante la antigüedad tardía y la alta edad media (ss. V-XII d.C.). A: QUIRÓS, J. A. (dir.). *The archaeology of early medieval villages in Europe.* Bilbao: Universidad del País Vasco, 253-262. (Documentos de arqueología e historia; 1)

GAMBLE, C. (2001). *Archaeology: The Basics.* London: Routledge.

GUILLAINE, J., MARTZLUFF, M. (dir.) (1995). *Les excavacions a la Balma de la Margineda (1979-1991).* Andorra la Vella: Govern d'Andorra. Ministeri d'Afers Socials i Cultura.

GUTIÉRREZ, S. (1997). *Arqueología. Introducción a la historia material de las sociedades del pasado.* Alacant: Universidad de Alicante.

HARRIS, E. (1979). *Principles of archaeological stratigraphy.* London: Academic Press.

JUAN, M., LLOVERA, X., NIÑO, V., SOLÉ, X. (1989). *Santa Eulàlia d'Encamp. Evolució històrica d'un edifici. Segles IX-XX.* Andorra la Vella: Govern d'Andorra.

LLOVERA, X., BOSCH, J. M., YÁÑEZ, C., RUF, M. A., SOLÉ, X., VILA, A. (coord.) (1997). *Roc d'Enclar. Transformacions d'un espai dominant, segles IV-XIX.* Andorra la Vella: Govern d'Andorra. Ministeri de Cultura. Servei de Recerca Històrica.

PLANAS, M., VIGUÉ, J., GUILLAMET, J., LLOVERA, X., RODRÍGUEZ, F. (1989). *Andorra Romànica.* Andorra la Vella: Enciclopèdia Catalana; Govern d'Andorra, Conselleria d'Educació, Cultura i Joventut..

VELA, S. (2002). *Diplomatari de la vall d'Andorra. Segle XV*. Andorra la Vella: Govern d'Andorra.

PUJAL, A., LLADÓS, J. (2008). *La Domus del Consell de la Terra.* Andorra la Vella: Consell General.

VIADER, R. (2003). *L'Andorre du IXe au XIVe siècle. Montagnes, féodalité et communautés.* Toulouse: Presses Universitaires du Mirail.

YÁÑEZ, C., BURJACHS, F., JUAN-TRESSERRAS, J., MESTRES, J. S. (2002). La fossa de Prats (Andorra), un jaciment del bronze mitjà al Pirineu. *Revista d'Arqueologia de Ponent*, 11-12, 123-150.

Unitat Estratigràfica

0

Zona: 1

Sector: 1

Fet Arqueològic:

Any: 2014

Identificació: dipòsit

Planta	Seccions	Alçats
	1, 2	

Identificació interpretativa: superficial

Descripció:

Estrat superficial, molt remenat, d'estructura molt flonja i amb presència d'elements vegetals.

Estructura: flonja

Textura

1	llims
2	argila
	sorra
3	grava
	còdols
	blocs
	ceràmica
	morter

Inclusions

cendres			lloses
carbons	1		blocs
ossos			calç
tovots			terra
torxis			morter
teules			enlluït

Interpretació:

Estrat superficial

Material recollit

☐ sediment	☐ humà	☐ vidre
☐ llavors	☐ metall	☐ material constructiu
☐ carbons	☐ lític	☐ altres
☐ fauna	☐ ceràmica	

0	Unitat Estratigràfica
Igual a	
Equival a	
Posterior a	UE 101, UE 108
Anterior a	

Foto

Datació relativa	XIX-XX
Datació absoluta	
Fase	
Període	

Risc d'intrusió	molt alt

Relació estratigràfica

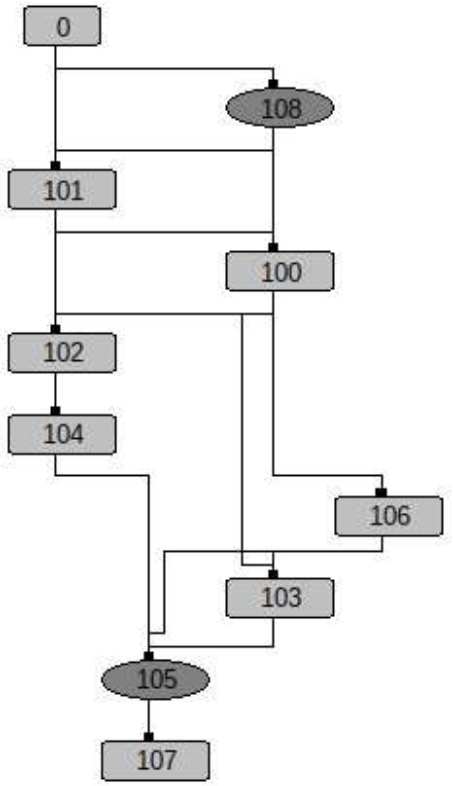

Secció/planta

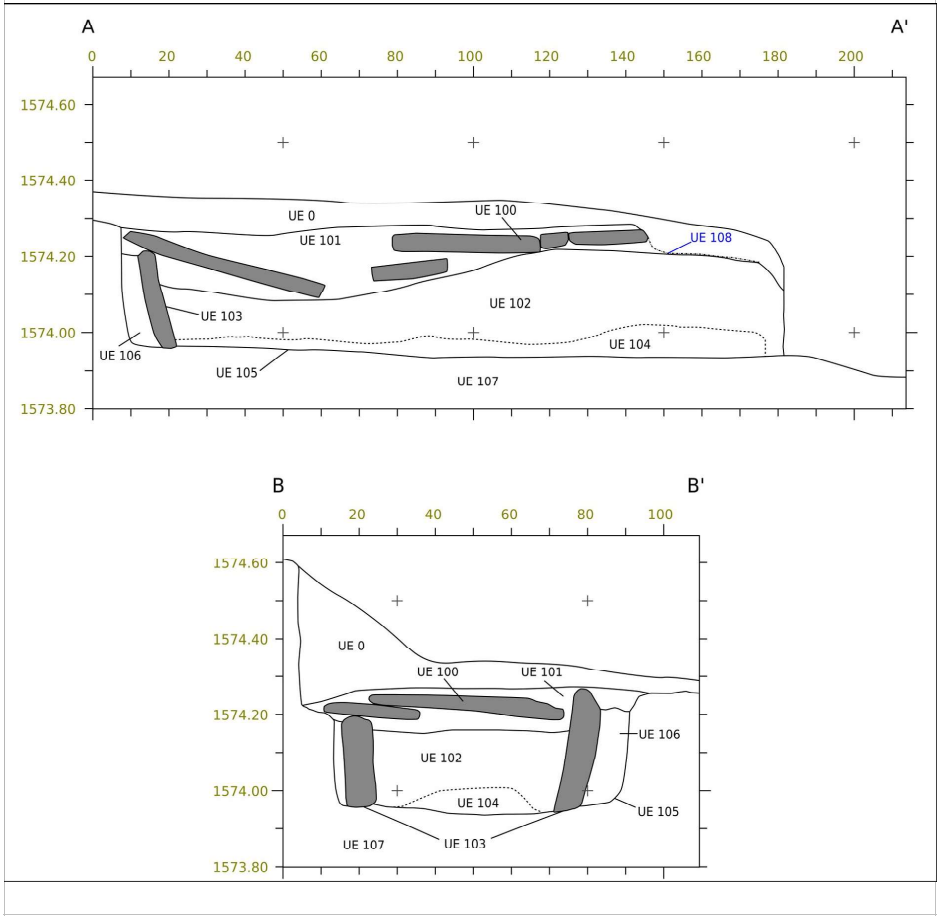

Unitat Estratigràfica

100

Zona: 1

Sector: 1

Fet Arqueològic: TB1

Any: 2014

Identificació: element construït

Planta	Seccions	Alçats
1	1, 2	

Identificació interpretativa: coberta

Descripció

Cinc lloses de pissarra molt alterades i esfoliades, que cobreixen la tomba TB1, amb unes dimensions que van dels 35 als 80 cm. Només resten als dos terços orientals de la part conservada de la tomba i es presenten molt fraccionades per la pressió de la terra que la cobria (UE 101) i per processos postdeposicionals.
Les dues lloses de l'extrem est (és probable que originalment en fos una de sola) havien lliscat cap a l'interior de la cista, i per l'extrem oest havien desaparegut, fruit d'un arrasament (UE 108).

Estructura: molt compacta

Textura

- [ ] llims
- [ ] argila
- [ ] sorra
- [ ] grava
- [ ] còdols
- [ ] blocs
- [ ] ceràmica
- [ ] morter

Inclusions

cendres		lloses	
carbons		blocs	
ossos		calç	
tovots		terra	
torxis		morter	
teules		enlluït	

Interpretació

Es tracta de la coberta de lloses de la cista de la tomba TB1.

Material recollit

- [ ] sediment
- [ ] llavors
- [ ] carbons
- [ ] fauna
- [ ] humà
- [ ] metall
- [ ] lític
- [ ] ceràmica
- [ ] vidre
- [ ] material constructiu
- [ ] altres

100	Unitat Estratigràfica
Igual a	
Equival a	
Posterior a	UE 102, UE 103, UE 106
Anterior a	UE 101, UE 108

Datació relativa	VIII-XIII
Datació absoluta	
Fase	
Període	

Risc d'intrusió	baix

Foto

Relació estratigràfica

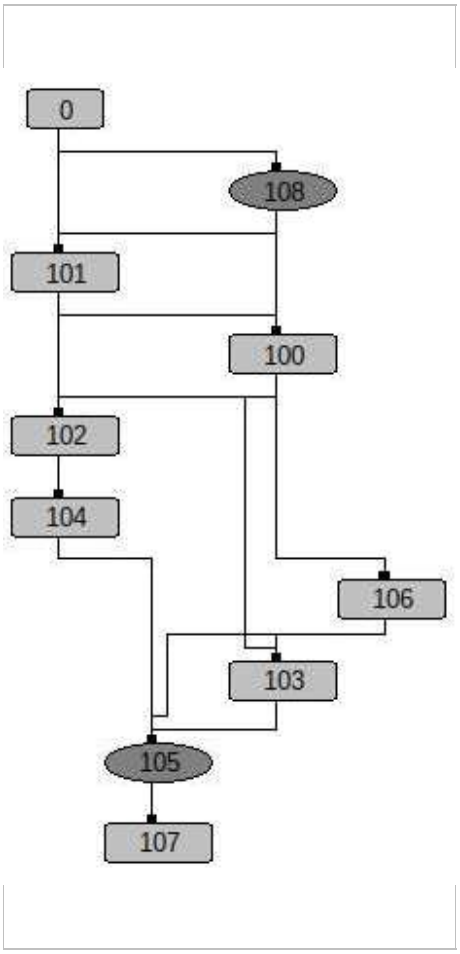

Secció/planta

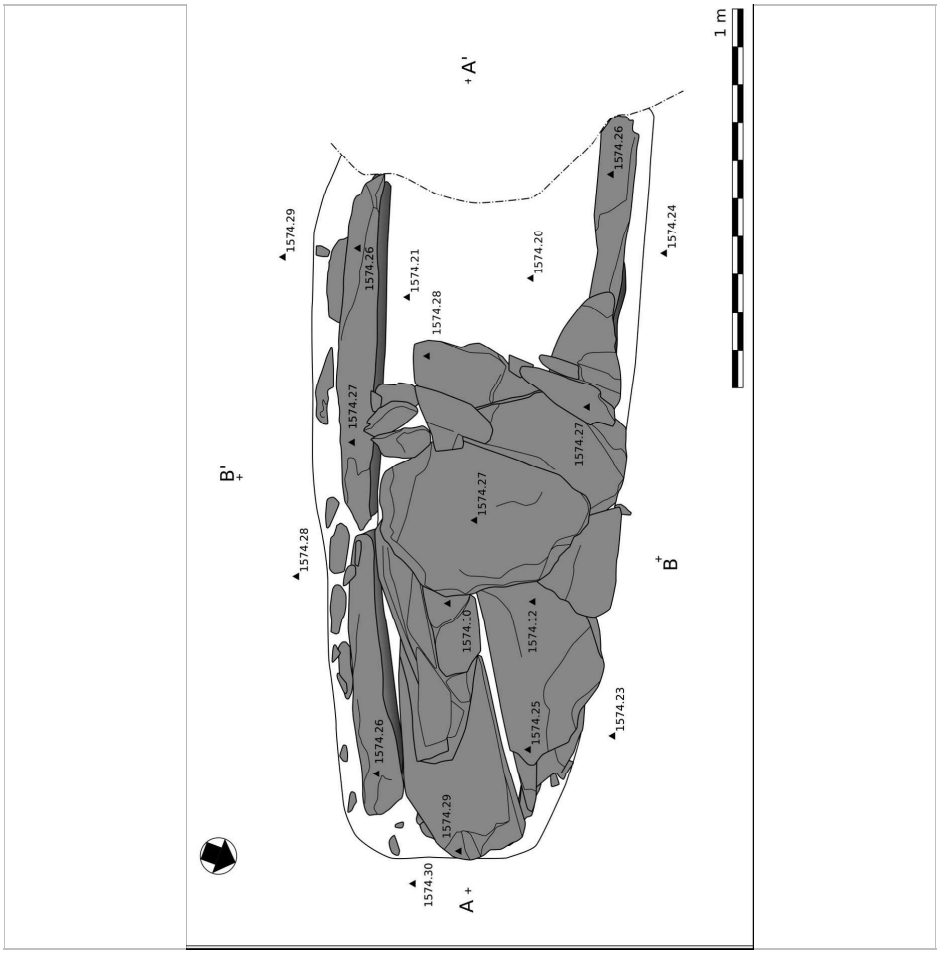

Unitat Estratigràfica

101

Zona: 1

Sector: 1

Fet Arqueològic: TB1

Any: 2014

Identificació: dipòsit

Planta	Seccions	Alçats
	1, 2	

Identificació interpretativa: rebliment

Descripció

Estrat de llims i argiles amb algunes pedretes, de tonalitat marró mtjà, que rebleix la fossa de la TB1 per sobre de la coberta de lloses (UE 100). Per l'extrem oest l'estrat va ser arrasat (UE 108) i no es conservava.

Estructura: flonja

Textura

1	llims
2	argila
	sorra
3	grava
	còdols
	blocs
	ceràmica
	morter

Inclusions

cendres			lloses
carbons			blocs
ossos			calç
tovots			terra
torxis			morter
teules			enlluït

Interpretació

Rebliment de la fossa de la TB1.

Material recollit

☐ sediment	☐ humà	☐ vidre
☐ llavors	☐ metall	☐ material constructiu
☐ carbons	☐ lític	☐ altres
☐ fauna	☐ ceràmica	

101 Unitat Estratigràfica

Foto

Igual a

Equival a

Posterior a UE 100, UE 102

Anterior a UE 108, UE 0

Datació relativa VIII-XIII

Datació absoluta

Fase

Període

Risc d'intrusió mitjà

Relació estratigràfica

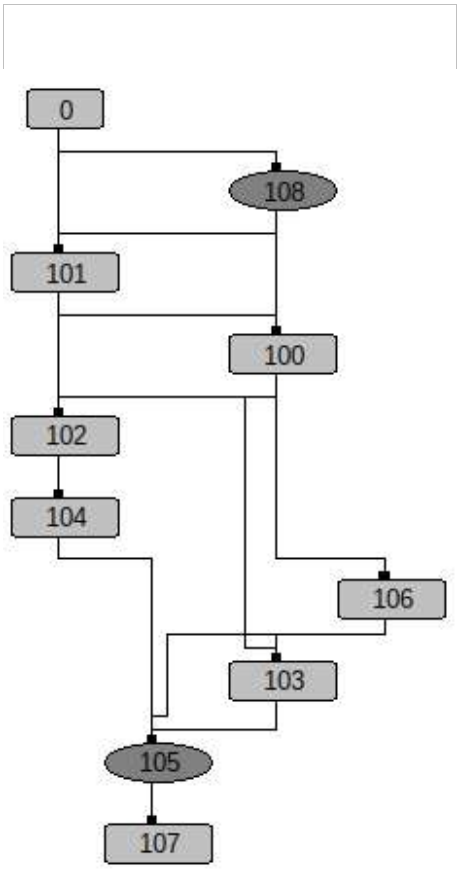

Secció/planta

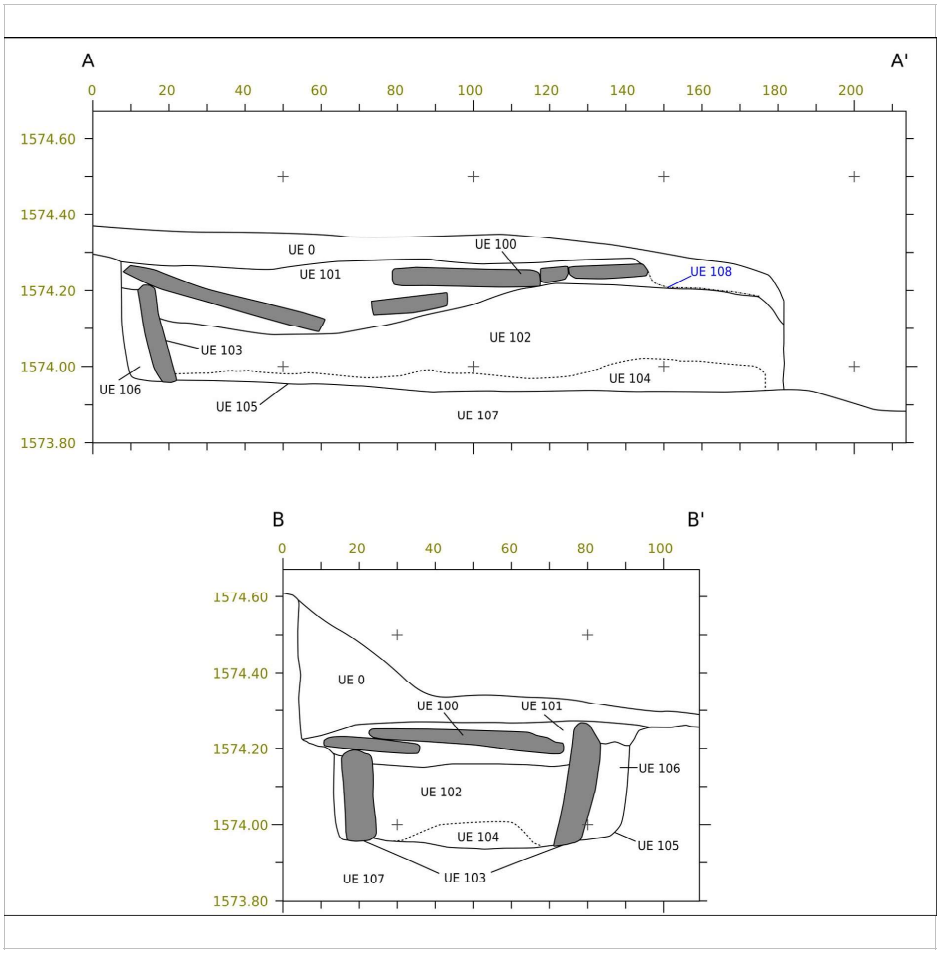

Unitat Estratigràfica

102

Zona: 1

Sector: 1

Fet Arqueològic: TB1

Any: 2014

Identificació: dipòsit

Planta	Seccions	Alçats
	1, 2	

Identificació interpretativa: rebliment

Descripció

Estrat de llims i argiles amb algunes graves, de característiques idèntiques a la UE 101, que es dipositava a l'interior de la cista (UE 103) de la TB1. Com en el cas de les UE 100 i 101, s'havia vist afectat per l'arrasament que s'hi va produir a l'extrem oest.

Estructura: flonja

Textura

- [1] llims
- [2] argila
- [ ] sorra
- [3] grava
- [ ] còdols
- [ ] blocs
- [ ] ceràmica
- [ ] morter

Inclusions

cendres	[ ]	[ ]	lloses
carbons	[ ]	[ ]	blocs
ossos	[ ]	[ ]	calç
tovots	[ ]	[ ]	terra
torxis	[ ]	[ ]	morter
teules	[ ]	[ ]	enlluït

Interpretació

És difícil saber si es tracta d'un rebliment antropogènic, és a dir, si un cop dipositat el difunt la cista es va omplir de terra, o bé si, posteriorment, la coberta va cedir i va percolar terra del rebliment de la fossa a l'interior de la cista. A priori, i vistos altres exemples de tombes d'aquesta tipologia, la segona opció sembla més versemblant. Si aquest fos el cas, sembla probable que aquest fenomen s'hagués produït poc després de fer l'enterrament, abans de la descomposició del cos, si tenim en compte que es conservava en perfecta connexió anatòmica.

Material recollit

- [ ] sediment
- [ ] llavors
- [ ] carbons
- [ ] fauna
- [ ] humà
- [ ] metall
- [ ] lític
- [ ] ceràmica
- [ ] vidre
- [ ] material constructiu
- [ ] altres

102 Unitat Estratigràfica

Igual a

Equival a

Posterior a UE 103, UE 104, UE 106, UE 105

Anterior a UE 100, UE 101

Datació relativa VIII-XIII

Datació absoluta

Fase

Període

Risc d'intrusió baix

Foto

Relació estratigràfica

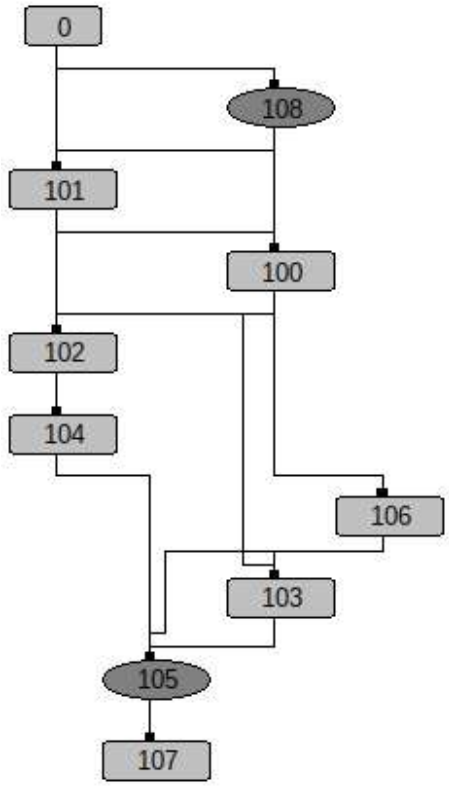

Secció/planta

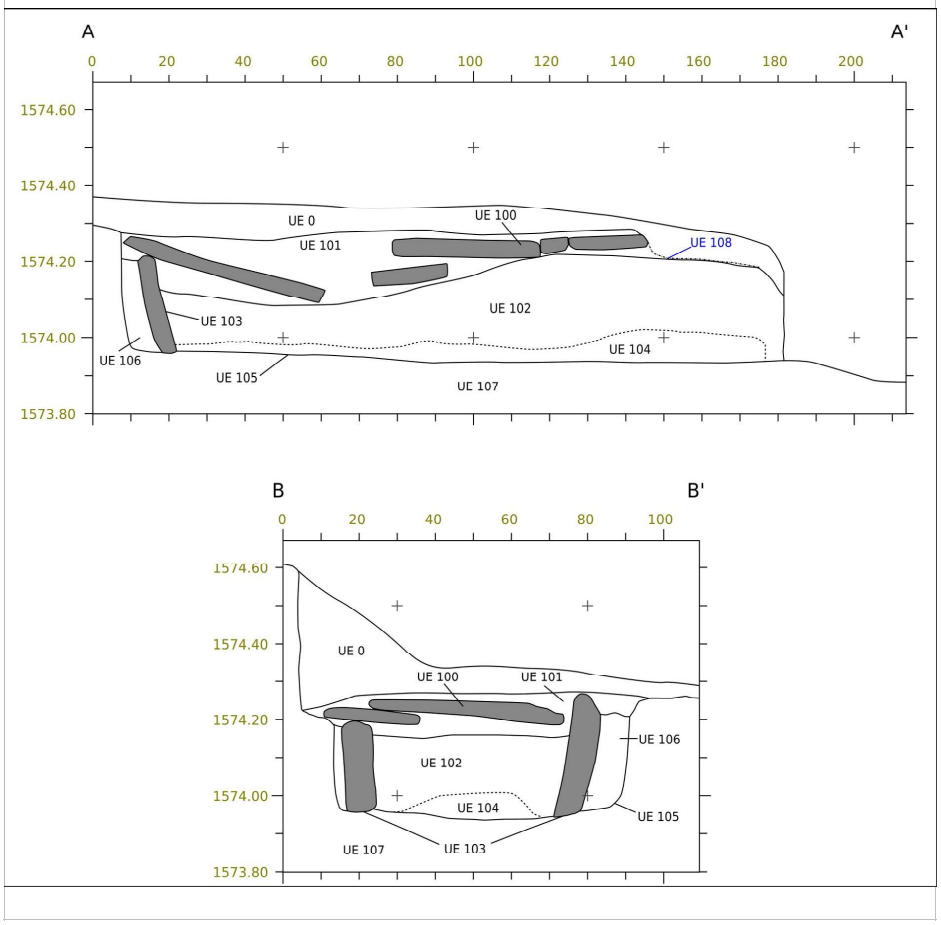

Unitat Estratigràfica

103

Zona: 1

Sector: 1

Fet Arqueològic: TB1

Any: 2014

Identificació: element construït

Planta	Seccions	Alçats
1, 2	1, 2	

Identificació interpretativa: cista

Descripció

Estructura de planta rectangular amb una orientació oest-est, construïda amb sis lloses de pissarra disposades verticalment, i que està arrasada per la banda oest (UE 108). Pel cantó nord està feta amb tres lloses (de 92, 57 i 26 cm Respectivament); per la banda sud, amb dues (de 94 i 73 cm) i per la banda est amb una (26 cm). L'alçada general de l'estructura oscil·la entre els 20 i els 33 cm i el gruix de les lloses entre 4 i 10 cm, mentre que les dimensions generals són de 194,4 cm de llargada i una amplada de 45,5 cm a la banda est i 74 cm a l'oest.

Estructura: molt compacta

Textura

- [ ] llims
- [ ] argila
- [ ] sorra
- [ ] grava
- [ ] còdols
- [ ] blocs
- [ ] ceràmica
- [ ] morter

Inclusions

cendres		lloses	
carbons		blocs	
ossos		calç	
tovots		terra	
torxis		morter	
teules		enlluït	

Interpretació

Cista de la tomba TB1, que segueix un tipus molt freqüent per al període medieval, amb orientació oest-est i coberta de lloses.

Material recollit

- [ ] sediment
- [ ] llavors
- [ ] carbons
- [ ] fauna
- [ ] humà
- [ ] metall
- [ ] lític
- [ ] ceràmica
- [ ] vidre
- [ ] material constructiu
- [ ] altres

103	Unitat Estratigràfica
Igual a	
Equival a	
Posterior a	UE 105
Anterior a	UE 100, UE 101, UE 106
Datació relativa	VIII-XIII
Datació absoluta	
Fase	
Període	
Risc d'intrusió	baix

Foto

Relació estratigràfica

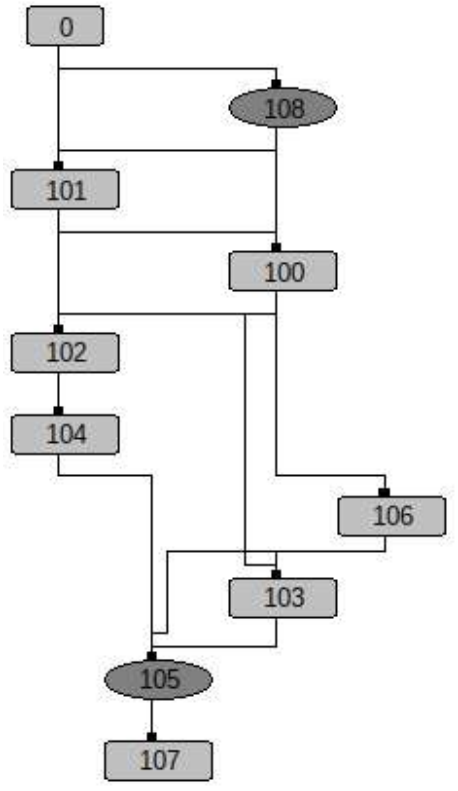

Secció/planta

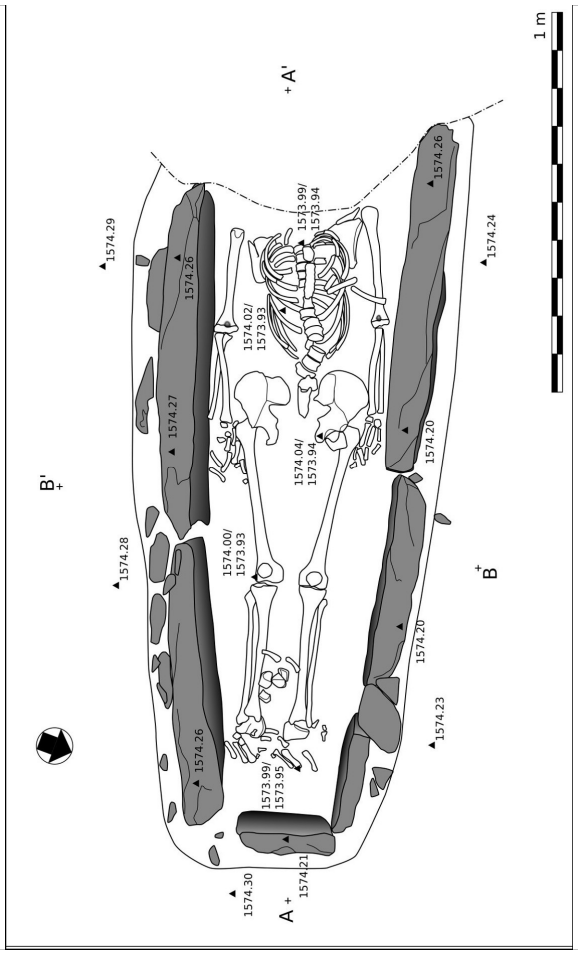

Unitat Estratigràfica

104

Zona: 1

Sector: 1

Fet Arqueològic: TB1

Any: 2014

Identificació: individu

Planta	Seccions	Alçats
2	1, 2	

Identificació interpretativa: inhumat

Descripció

Individu humà disposat en decúbit supí, amb els braços estirats a banda i banda del cos. El fet que la tomba es veiés afectada per un arrasament (UE 108) ha provocat que el cap no es conservi in situ (de fet va ser trobat, tret de la mandíbula, per la persona que treballava l'hort, i dipositat a PC). La conservació dels ossos és força bona, i l'alçada màxima conservada de l'individu està al voltant del 142 cm, fet que podria significar una alçada d'uns 155 cm.

Estructura: compacta

Textura

- [ ] llims
- [ ] argila
- [ ] sorra
- [ ] grava
- [ ] còdols
- [ ] blocs
- [ ] ceràmica
- [ ] morter

Inclusions

cendres		lloses	
carbons		blocs	
ossos	1	calç	
tovots		terra	
torxis		morter	
teules		enlluït	

Interpretació

Individu inhumat.

Material recollit

- [ ] sediment
- [ ] llavors
- [ ] carbons
- [ ] fauna
- [ ] humà
- [ ] metall
- [ ] lític
- [ ] ceràmica
- [ ] vidre
- [ ] material constructiu
- [ ] altres

104 Unitat Estratigràfica

Igual a

Equival a

Posterior a UE 105

Anterior a UE 102

Datació relativa VIII-XIII

Datació absoluta

Fase

Període

Risc d'intrusió baix

Foto

Relació estratigràfica

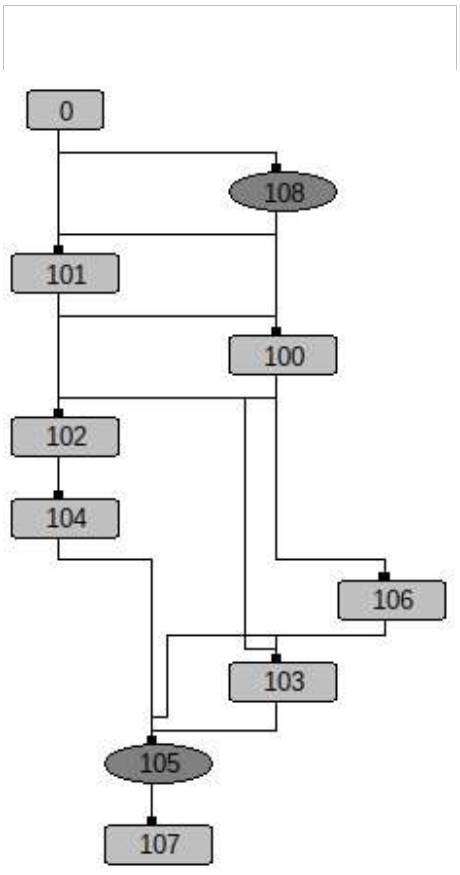

Secció/planta

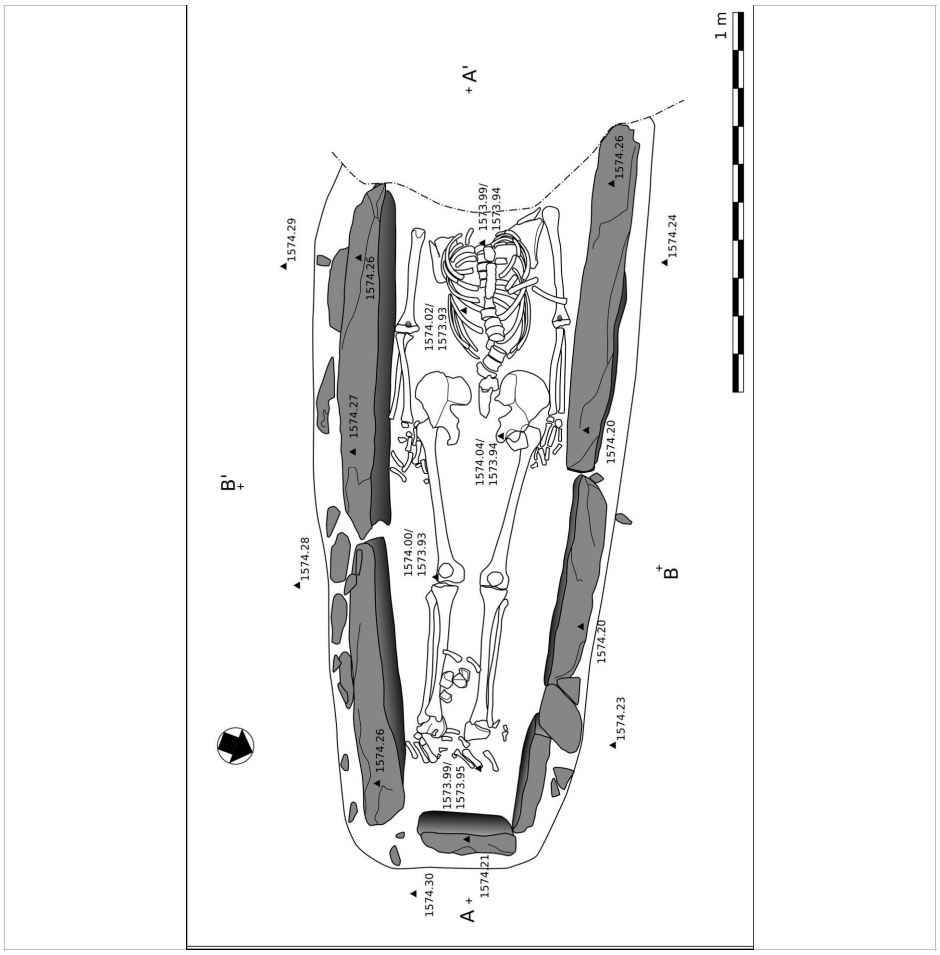

Unitat Estratigràfica

105

Zona: 1

Sector: 1

Fet Arqueològic: TB1

Any: 2014

Identificació: element interfacial

Planta	Seccions	Alçats
1, 2	1, 2	

Identificació interpretativa: fossa

Descripció

Fossa de planta oblonga amb angles arrodonits, de 199 cm de llargada, una amplada de 86,5 cm a l'extrem oest i de 53,5 cm a l'extrem est, i una fondària de 33,5 cm.

Estructura

Textura

- [ ] llims
- [ ] argila
- [ ] sorra
- [ ] grava
- [ ] còdols
- [ ] blocs
- [ ] ceràmica
- [ ] morter

Inclusions

cendres	[ ]	[ ]	lloses
carbons	[ ]	[ ]	blocs
ossos	[ ]	[ ]	calç
tovots	[ ]	[ ]	terra
torxis	[ ]	[ ]	morter
teules	[ ]	[ ]	enlluït

Interpretació

Fossa per a la tomba TB1.

Material recollit

- [ ] sediment
- [ ] llavors
- [ ] carbons
- [ ] fauna
- [ ] humà
- [ ] metall
- [ ] lític
- [ ] ceràmica
- [ ] vidre
- [ ] material constructiu
- [ ] altres

105 Unitat Estratigràfica

Foto

Igual a

Equival a

Posterior a UE 107

Anterior a UE 103, UE 106, UE 104, UE 100, UE 101

Datació relativa VIII-XIII

Datació absoluta

Fase

Període

Risc d'intrusió baix

Relació estratigràfica

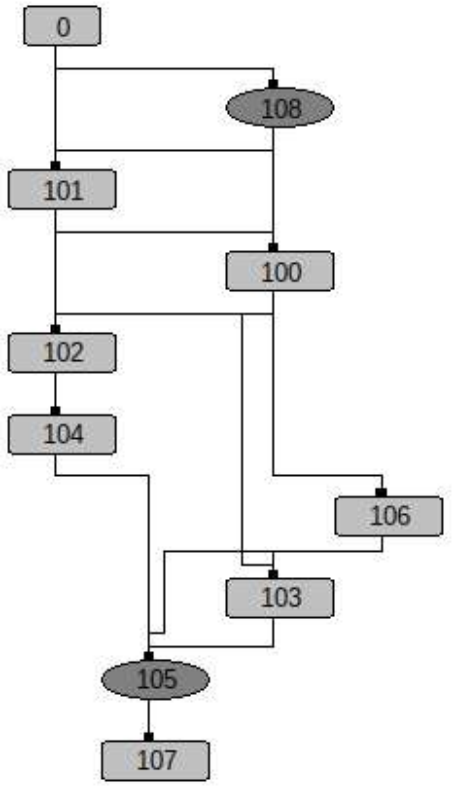

Secció/planta

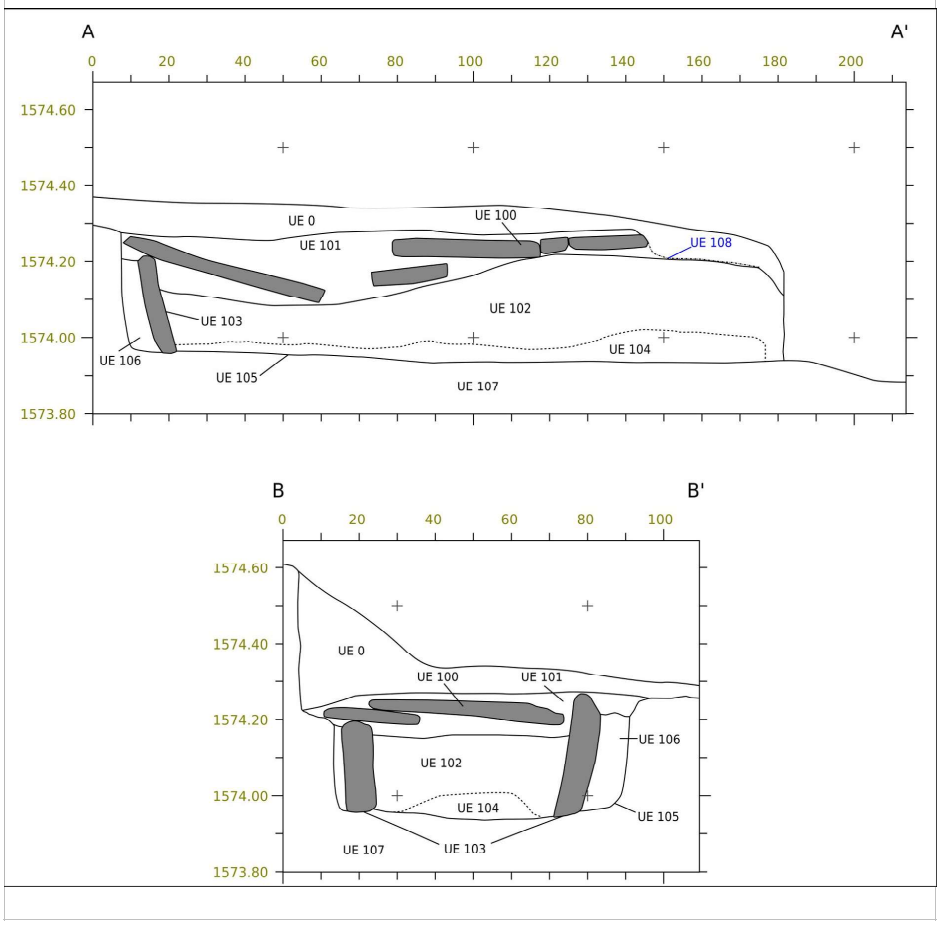

Unitat Estratigràfica

106

Zona: 1

Sector: 1

Fet Arqueològic: TB1

Any: 2014

Identificació: dipòsit

Planta	Seccions	Alçats
1, 2	1, 2	

Identificació interpretativa: rebliment

Descripció

Estrat de llims, argila i gravetes que rebleix l'espai existent entre les lloses que formen la cista (UE 103) i el retall de la fossa (UE 105), de color marró mitjà.

Estructura: flonja

Textura

		Inclusions				
1	llims					
2	argila	cendres			lloses	
	sorra	carbons			blocs	
3	grava	ossos			calç	
	còdols	tovots			terra	
	blocs	torxis			morter	
	ceràmica	teules			enlluït	
	morter					

Interpretació

Rebliment de terra per assentar les lloses de la cista (UE 103) a l'interior de la fossa de la TB1.

Material recollit

☐ sediment	☐ humà	☐ vidre
☐ llavors	☐ metall	☐ material constructiu
☐ carbons	☐ lític	☐ altres
☐ fauna	☐ ceràmica	

106 Unitat Estratigràfica

Foto

Igual a

Equival a

Posterior a UE 103, UE 105

Anterior a UE 100, UE 101

Datació relativa VIII-XIII

Datació absoluta

Fase

Període

Risc d'intrusió baix

Relació estratigràfica

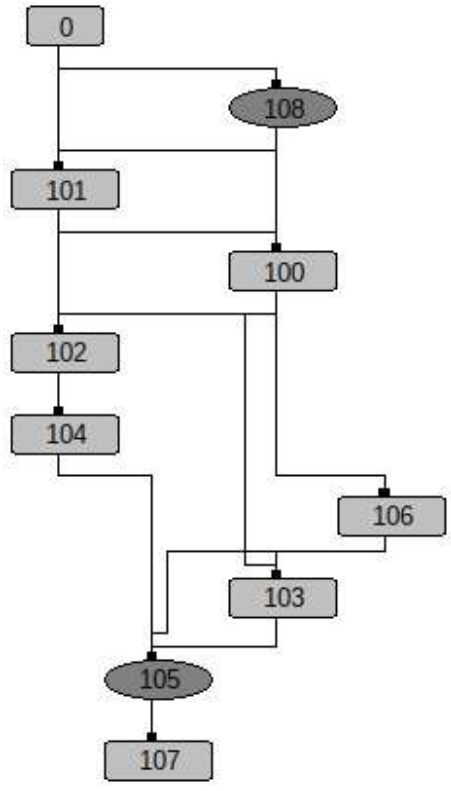

Secció/planta

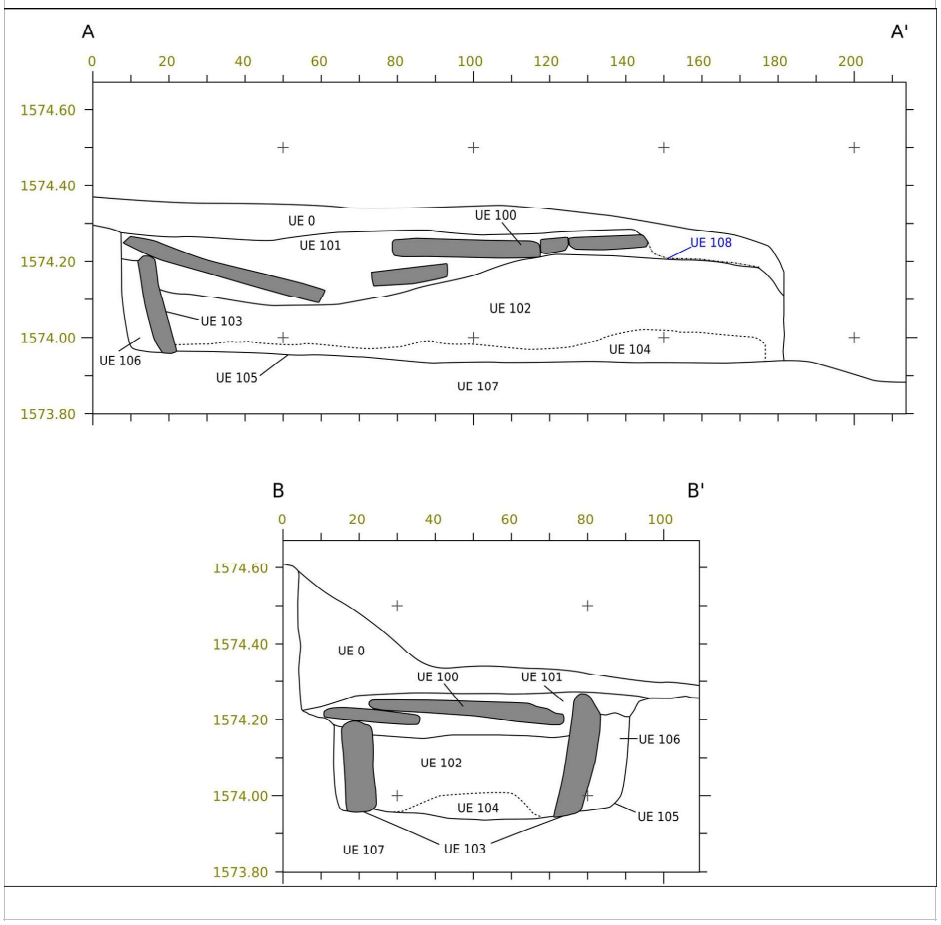

Unitat Estratigràfica

107

Zona: 1

Sector: 1

Fet Arqueològic:

Any: 2014

Identificació: dipòsit

Planta	Seccions	Alçats

Identificació interpretativa: substrat

Descripció

Estrat de color marró mitjà, compost de llims, argiles i graves on s'excava la fossa de la TB1.

Estructura: poc compacta

Textura

		Inclusions				
1	llims					
2	argila	cendres			lloses	
	sorra	carbons			blocs	
3	grava	ossos			calç	
	còdols	tovots			terra	
	blocs	torxis			morter	
	ceràmica	teules			enlluït	
	morter					

Interpretació

Substrat on s'excava la TB1.

Material recollit

☐ sediment	☐ humà	☐ vidre
☐ llavors	☐ metall	☐ material constructiu
☐ carbons	☐ lític	☐ altres
☐ fauna	☐ ceràmica	

107 Unitat Estratigràfica

Igual a

Equival a

Posterior a

Anterior a UE 105

Datació relativa

Datació absoluta

Fase

Període

Risc d'intrusió baix

Foto

Relació estratigràfica

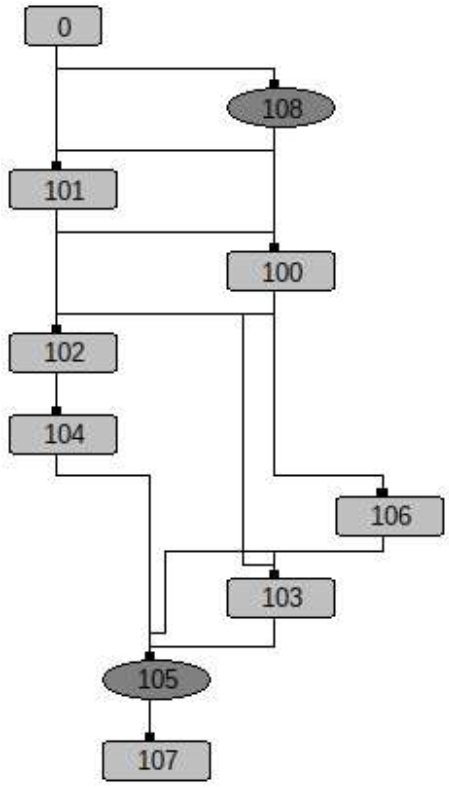

Secció/planta

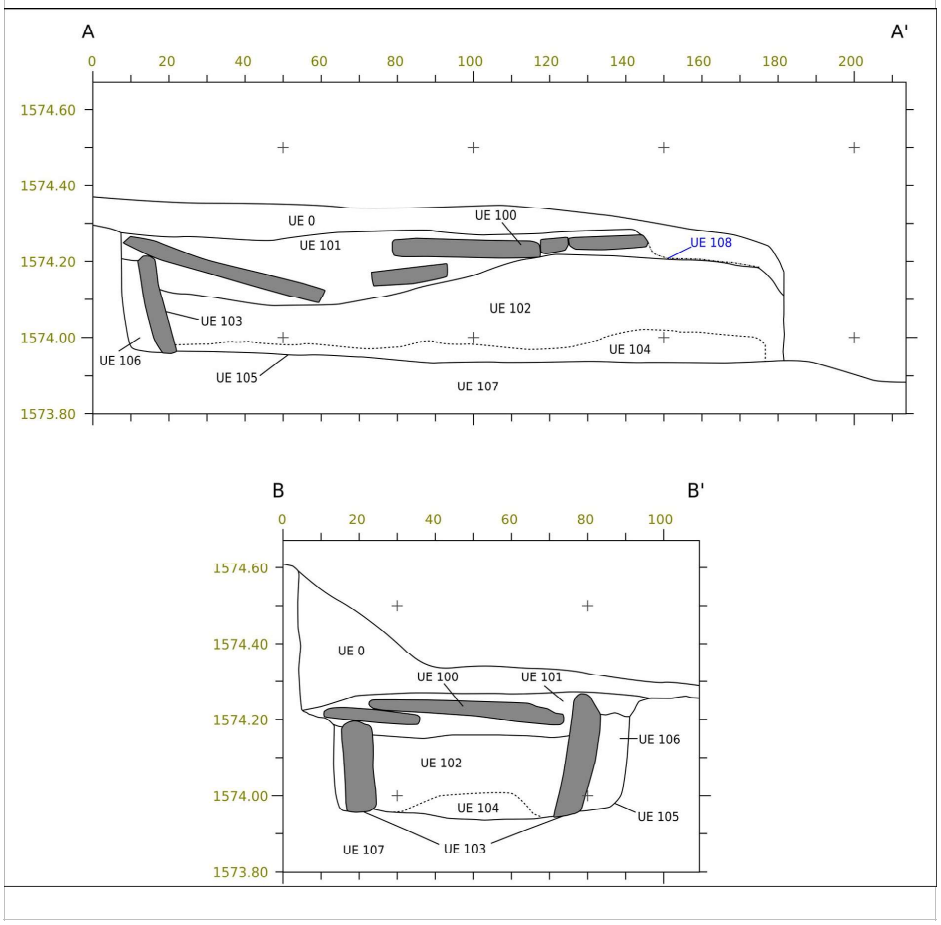

Unitat Estratigràfica

108

Zona: 1

Sector: 1

Fet Arqueològic:

Any: 2014

Identificació: element interfacial

Planta	Seccions	Alçats
	1, 2	

Identificació interpretativa: arrasament

Descripció

Arrasament d'origen i època desconeguts que afecta la totalitat de les UE que componen la TB1 per l'extrem oest.

Estructura

Textura

- [ ] llims
- [ ] argila
- [ ] sorra
- [ ] grava
- [ ] còdols
- [ ] blocs
- [ ] ceràmica
- [ ] morter

Inclusions

cendres			lloses		
carbons			blocs		
ossos			calç		
tovots			terra		
torxis			morter		
teules			enlluït		

Interpretació

Arrasament que probablement sigui conseqüència de les tasques agrícoles desenvolupades a l'hort.

Material recollit

- [ ] sediment
- [ ] llavors
- [ ] carbons
- [ ] fauna
- [ ] humà
- [ ] metall
- [ ] lític
- [ ] ceràmica
- [ ] vidre
- [ ] material constructiu
- [ ] altres

108	Unitat Estratigràfica
Igual a	
Equival a	
Posterior a	UE 101, UE 100
Anterior a	UE 0
Datació relativa	XIII-XX
Datació absoluta	
Fase	
Període	
Risc d'intrusió	

Foto

Relació estratigràfica

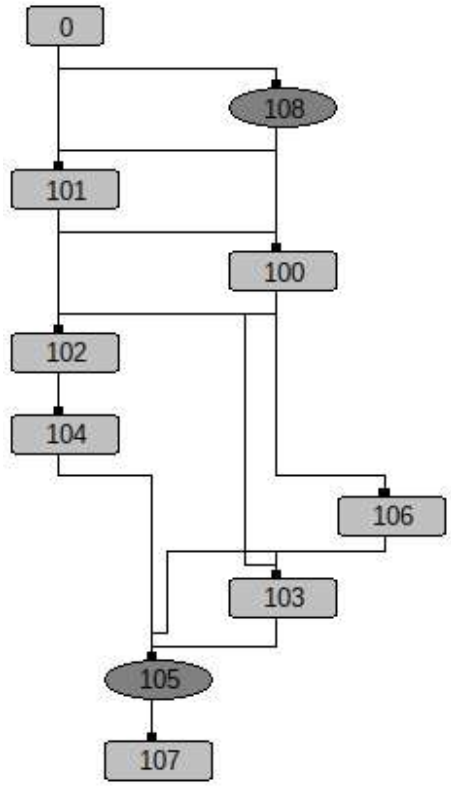

Secció/planta

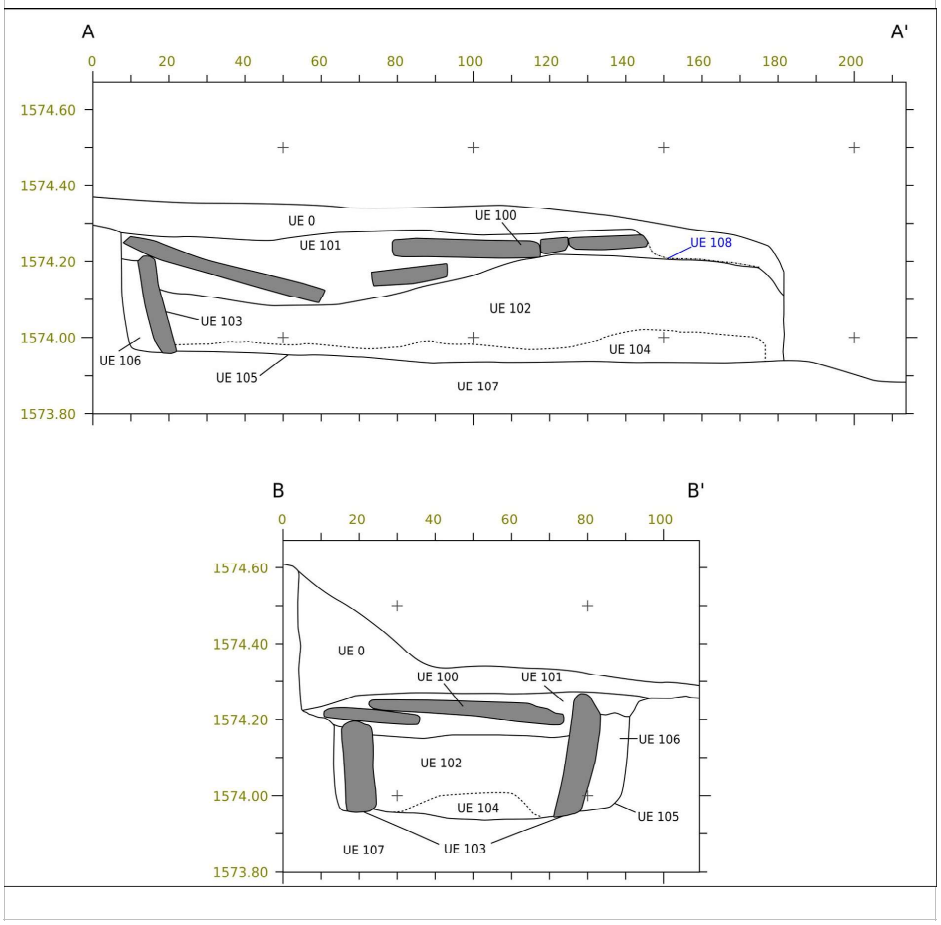

FA **TB1** Zona 1 Sector 1 Any 2014

Planta Secció 1, 2 Alçat

Matriu Harris

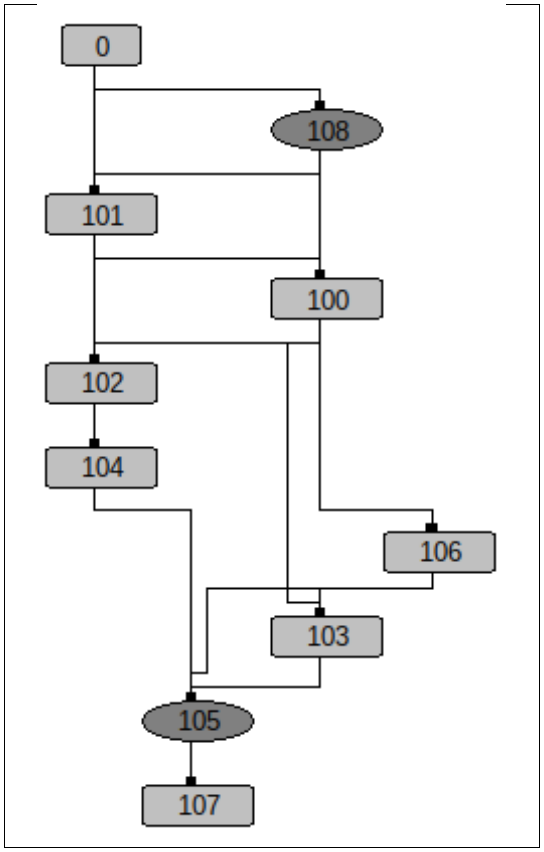

Composició

UE	Descripció
101	rebliment fossa
100	coberta
102	rebliment tomba
104	individu
103	cista
106	rebliment constructiu
107	retall fossa

UE/FA en relació

UE/FA	Descripció
0	superficial
108	arrasament
107	substrat

Descripció

Tomba tipus cista amb coberta de lloses, amb una orientació oest-est, que està escapçada pel cantó occidental. L'individu estava disposat en decúbit supí, orientació oest-est, amb els braços estirats a banda i banda del cos, i no conservava el cap in situ, ja que en estar al límit del talús i a la banda on la tomba estava escapçada, va rodolar cap a la part baixa de l'hort durant el desenvolupament de les tasques agrícoles. Es tracta d'un tipus de tomba a bastament documentat a Andorra per a l'edat mitjana i que podem situar en un lapse de temps entre els segles VIII-XIII. És molt probable que formi part del cementiri associat a Sant Miquel de Prats, si bé podria ser fins i tot anterior a l'església.

Imatge

Datació VIII-XIII

Fase

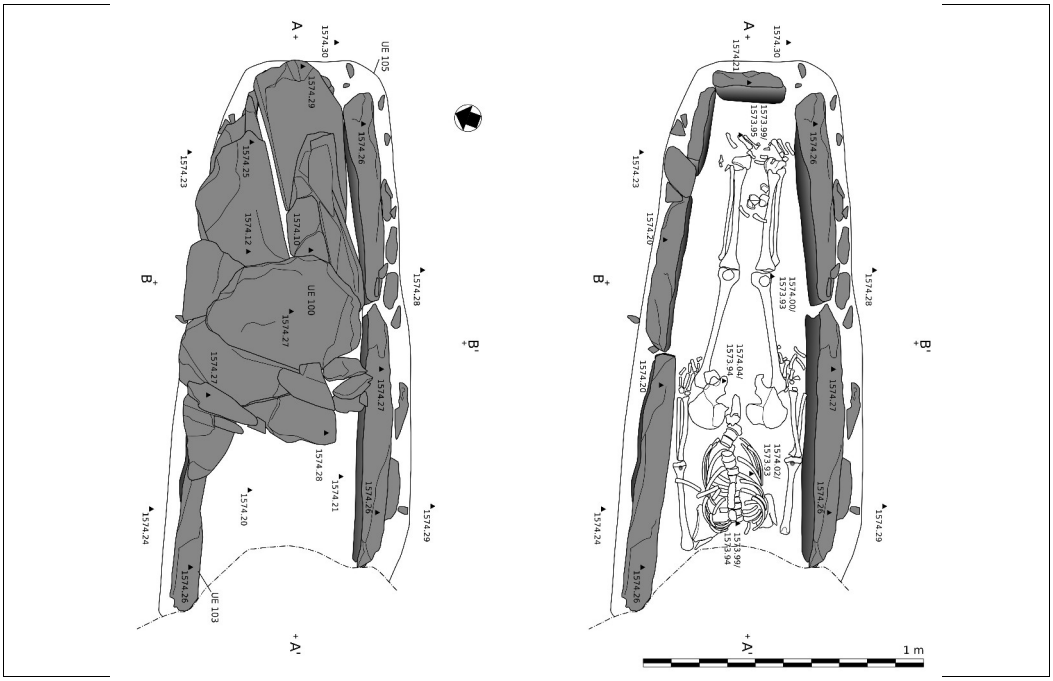

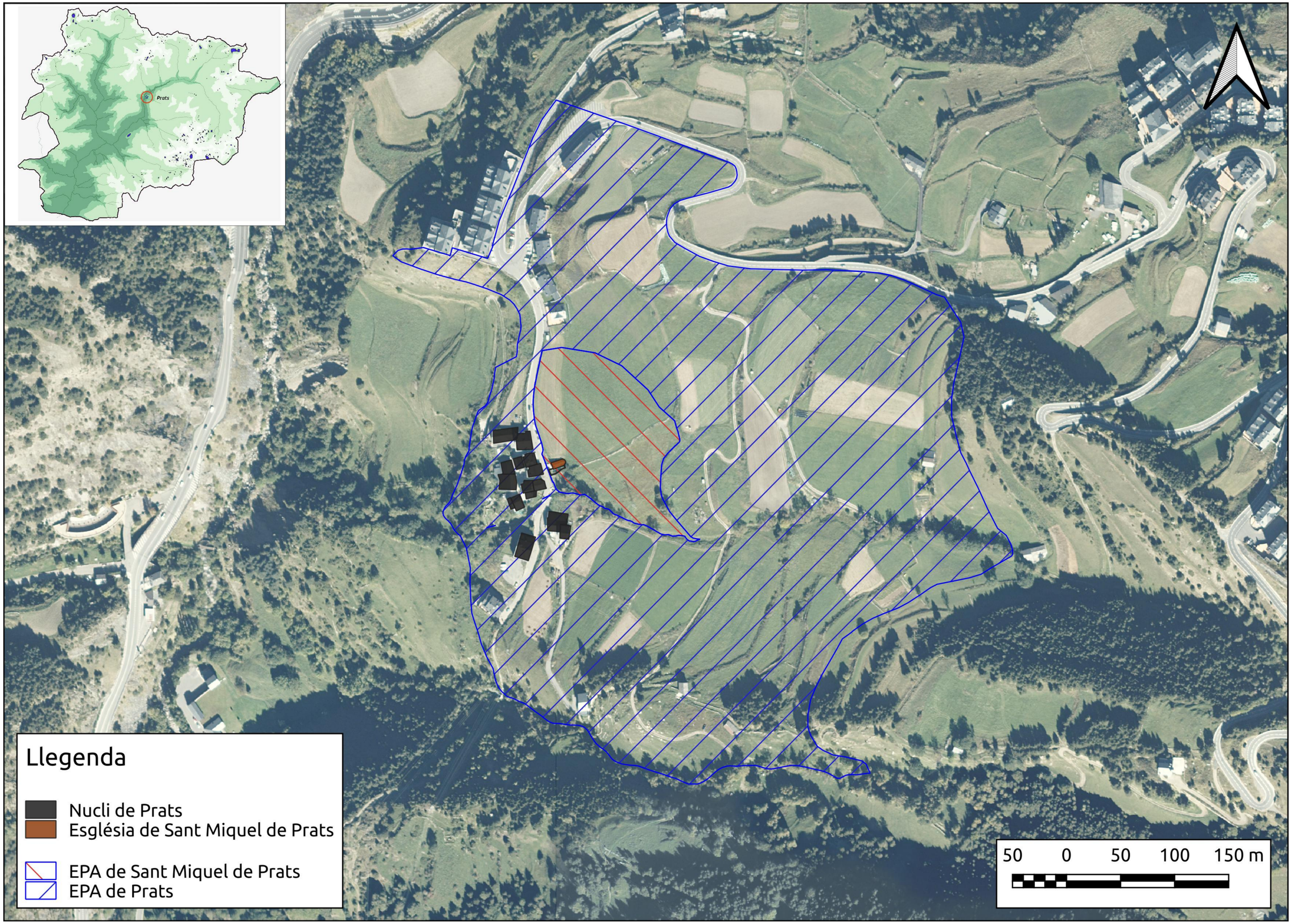

Làmina 1

Vista general del poble de Prats amb la ubicació de l'EPA de l'església de Sant Miquel i de l'EPA de Prats. Font: PC..

Govern d'Andorra
Departament de Patrimoni Cultural

Làmina 2

Ubicació de la tomba excavada en relació a l'església de Sant Miquel i el poble de Prats.
Font: URH.

Govern d'Andorra
Departament de Patrimoni Cultural

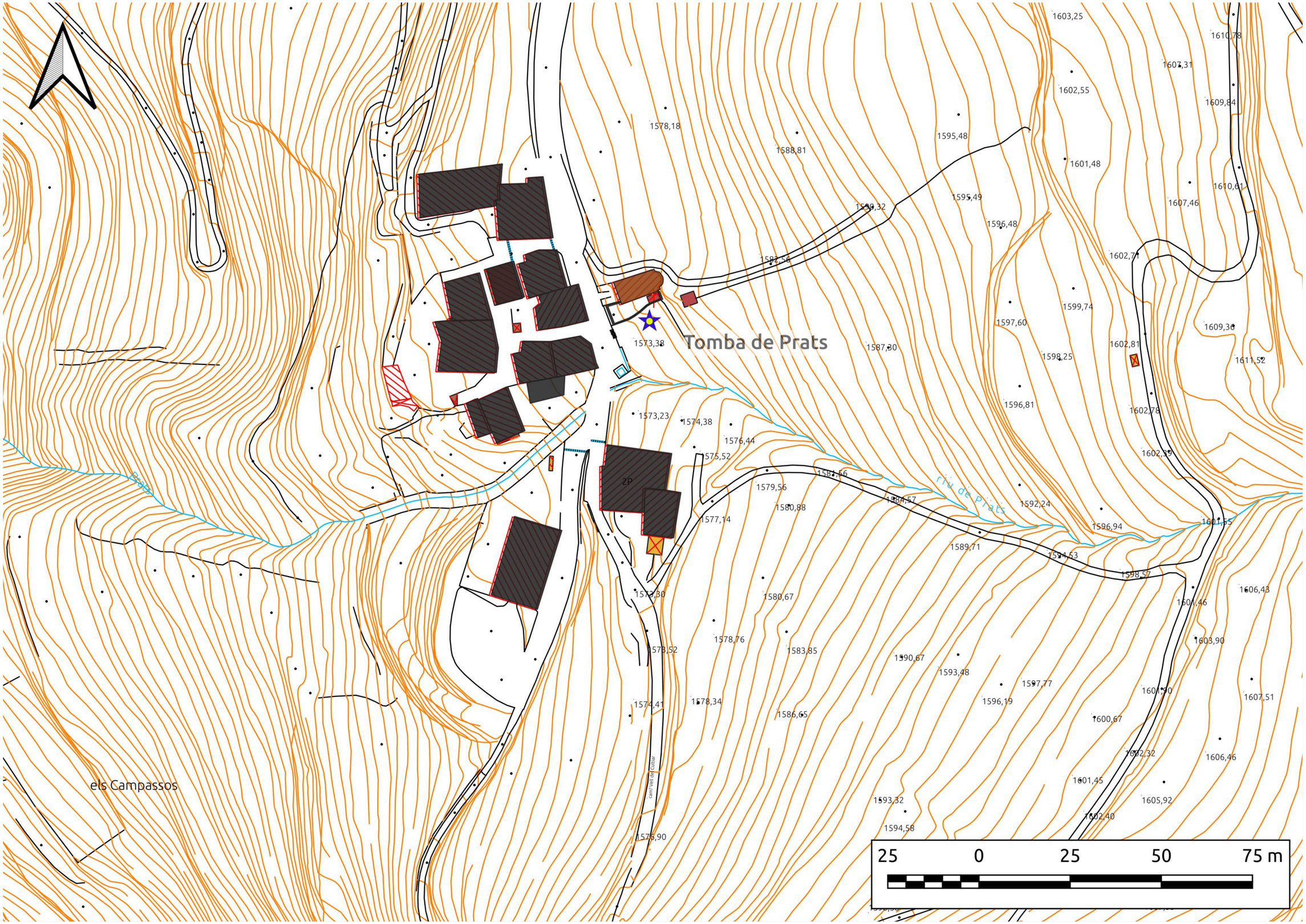

Làmina 3

Ubicació de la tomba excavada en relació a l'església de Sant Miquel i el poble de Prats.
Font: URH.

Govern d'Andorra
Departament de Patrimoni Cultural

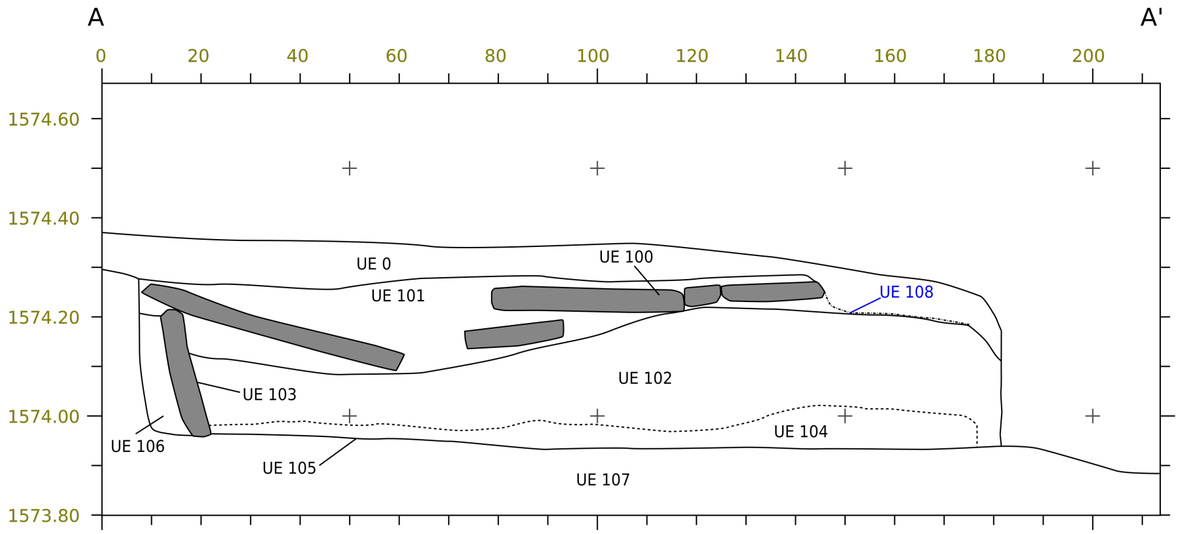

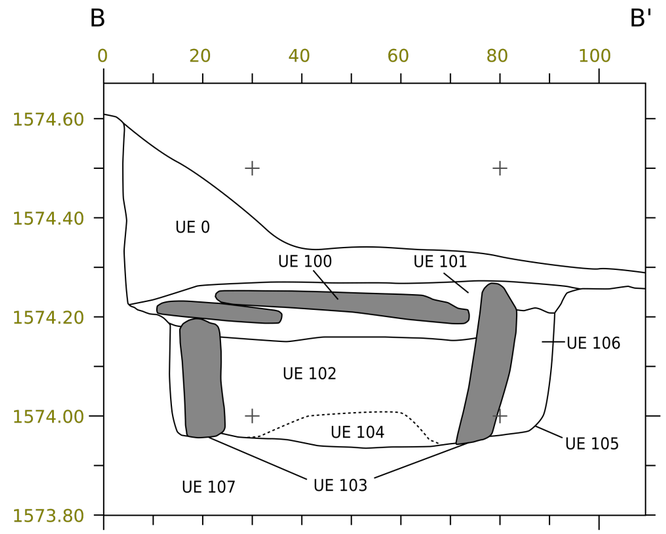

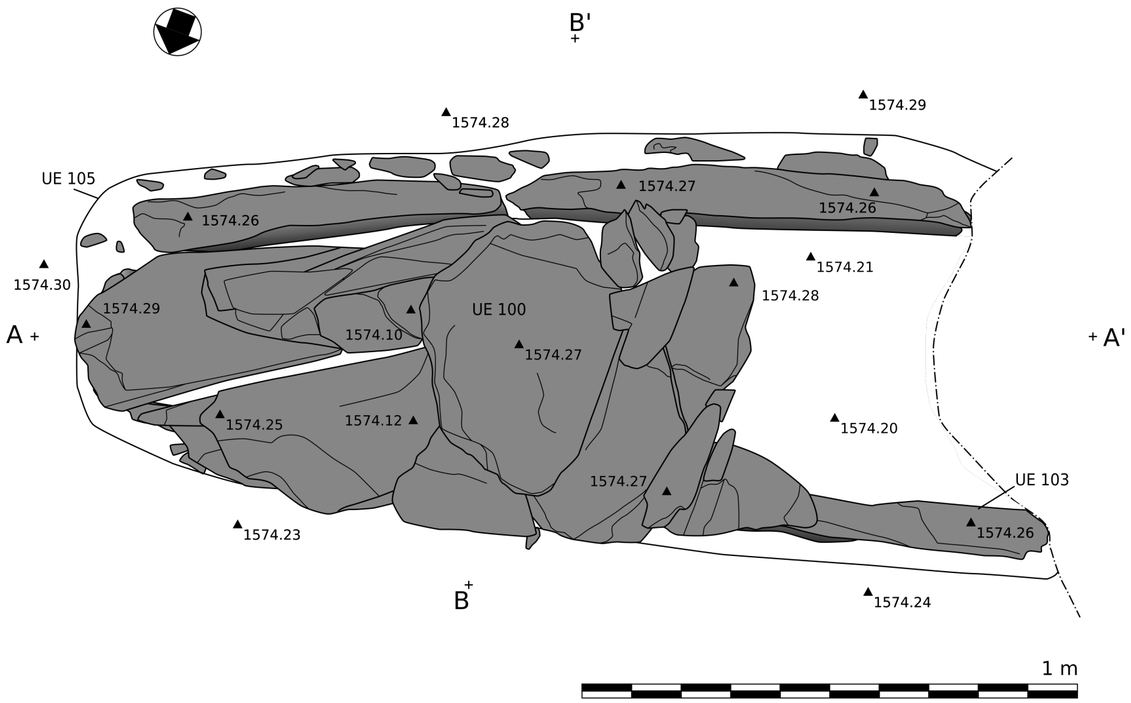

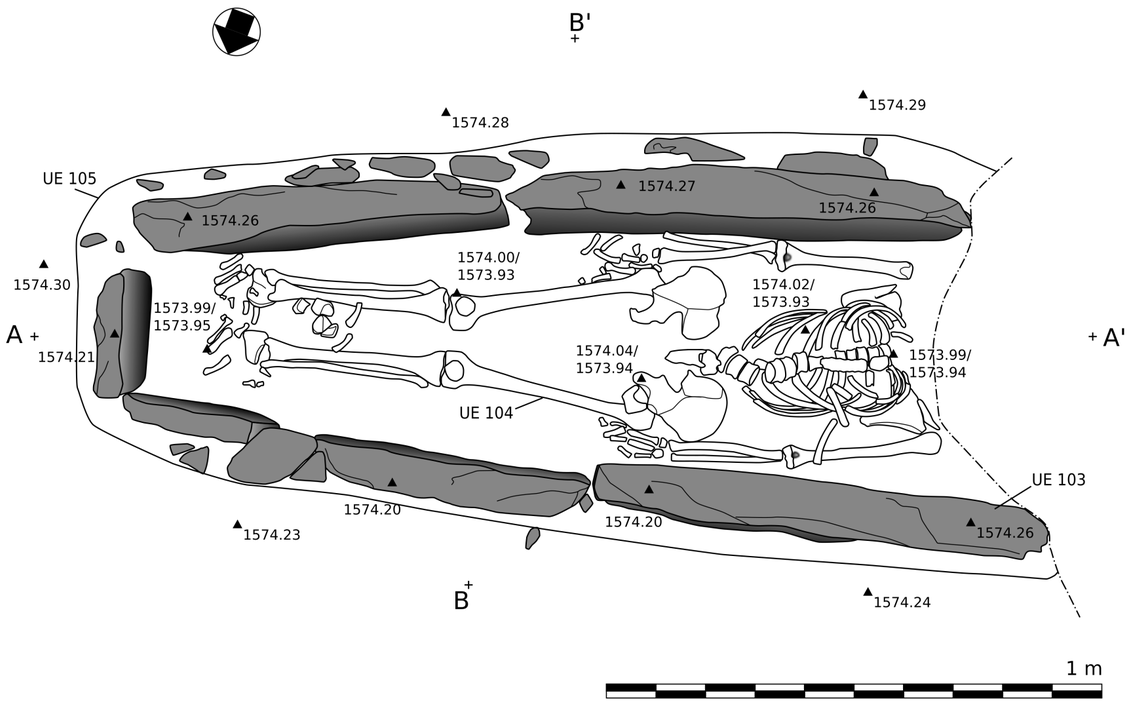

Làmina 4

Plantes i seccions de la tomba TB1 del jaciment de la necròpoli de Sant Miquel de Prats (SMP'14). Font: URH.

Govern d'Andorra
Departament de Patrimoni Cultural

1 m

Làmina 5

Models fotogramètrics de la coberta (UE 100) i de l'individu (UE 104) de la TB1. Font: URH

Govern d'Andorra
Departament de Patrimoni Cultural